

jeanne
marie

Zon achter
de wolken

ZON ACHTER DE WOLKEN

ZON ACHTER DE WOLKEN

DOOR

JEANNE MARIE

Met illustraties van T. van Asselt

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. LIZELOT DOET MEE

Lizelot Leydecker staat vol ongeduld bij de ingang van het smalle, doodlopende sleufje achter de school, waar de fietsenrekken staan. De weg tot haar karretje wordt haar versperd door Jan Olie, die haar net even vóór was. Dat het in het hoofd van zo'n lompe Jan nu niet opkomt haar even te laten passeren! Kùn je denken: met zijn volle breedte sluit hij het gangetje precies af. Zeker wat loos aan dat oude vehikel van hem dat eerst grondig verholpen moet worden voor hij ruim baan geeft aan de andere gebruikers van de rekken! Jetty en Magda en Joop zullen zo óók wel komen! En dan maar wachten, tot Olie zich uit zijn gebogen houding blijft op te richten en zijn fiets de speelplaats oprijdt!

Lizelot staat zich echt te verbijten om Jan Olie en onderwijl blaast de straffe wind speels door haar blonde krullen en grijpt hij naar de plooiën van haar dunne cirkelrok. Met beide handen probeert Lizelot tevergeefs die rok wat in z'n fatsoen te houden. Haar volle schooltas ligt, zwaar en onvatbaar voor het spelletje van de wind, aan haar voeten.

Of die Jan dan nooit klaar komt met dat gepruts!

„Hè Jan, kun je m'n fiets niet even aangeven? Hij staat achter die van jou; je kunt 'm zó pakken!”

Jan maakt niet de minste aanstalten om aan het verzoek van Lizelot te voldoen, maar net als ze een voet verzet om op het rek

los te stormen en Jan zo nodig op zij of ondersteboven te duwen, komt er beweging in het logge lichaam. Hij richt zich op, pakt zijn fiets bij het stuur en loopt treiterig langzaam door het gangetje de speelplaats op. In het voorbijgaan zegt hij: „Je kunt terecht,” waarbij hij met zijn vrije arm in de richting van de rekken zwaait.

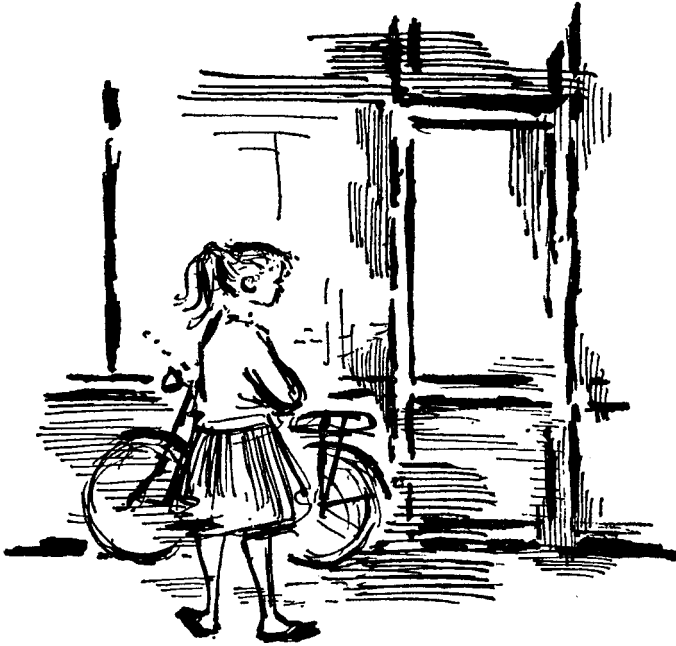
Met een vernietigende blik kijkt Lizelot de vervelende jongen aan. „Zóu je hem niet?” denkt ze daarbij.

Vlug pakt ze haar fiets en sjoert de zware schooltas stevig op de bagagedrager. Dan stapt ze op, neemt meteen een vaartje en peddelt na een minuut of wat Jan Olie voorbij. „Ha, opa Oliebol,” roept ze hem toe.

„Klein nest,” bast hij met zijn zware stem haar als antwoord achterna.

Jan Olie is de oudste jongen uit de derde Ulo, Lizelot Leydecker het jongste meisje. Met haar amper veertien jaren lijkt ze een kind bij de ouwelijke Jan, die negentien is, maar wel voor vijftwintig door kan gaan.

Als Lizelot na een minuut of tien freewheelen, met het windje achter, afstapt, staat ze voor de zaak van haar vader, de „Kunsthandel Leydecker”. Het valt haar direct op, dat de etalage die morgen veranderd is. Die moet ze even bekijken, vóór ze de winkel binnenstapt! Haar fiets zet ze in één van de gleufstenen voor het winkelraam en doet hem meteen op slot. Dan gaat ze op haar gemak kijken. „Niet kwaad,” denkt ze, „die gele pullen doen het goed op dat lila fluweel. Die wilgekatjes zo hier en daar staan ook alleraardigst. Leuk bedacht.” Dat stilleven in de hoek, oningelijst, op een ezel, is haar niet onbekend. Ze heeft haar vader er kort geleden nog aan bezig gezien. Een paar modellen van bijpassende lijsten liggen ervoor. Lizelot maakt in haar ge-

dachten al een keus. Zo'n smal, sober lijstje vindt ze het mooist. Dat dringt zich niet op en laat alle aandacht voor de schilderij zelf. Leuk toch, dat haar vader dat kàn!

Als ze de winkeldeur opendoet, begint in de zaak een lichte gong te klingelen, als een vriendelijk „welkom” aan de bezoeker.

„Blijf maar,” roept Lizelot en meteen loopt ze regelrecht op het glazen „kantoortje” toe, waar haar vader gewoonlijk zit te schrijven of te schilderen, als er geen klanten zijn.

Na een vluchtig klopje op de deur van het kantoortje gaat Lizelot meteen naar binnen. Haar vader, die haar al had zien aankomen, is wel wat verwonderd over haar onverwacht bezoek. „Jij hier, kleintje?” vraagt hij, „er is thuis toch niets?”

„Welnee, dom vadertje,” antwoordt Lizelot lachend, „ik kom toch van schóól? Maar er is wèl wat; moet u horen.”

„Zouden we er maar niet bij gaan zitten?” stelt vader zijn voort-

varende dochter voor. Zelf neemt hij de enige stoel die in het kleine vertrekje staat, en aan Lizelot wijst hij een stalen kruk aan met een rode plastic zitting. „En vertel me nu eens, kind, wat je op je hart hebt,” zegt hij, als ze allebei zitten.

„Och,” begint Lizelot, „ik moet een tekening maken, in kleur, voor een wedstrijd en nu wilde ik er vanmiddag zo graag een paar uur op uit om een paar ideeën op te doen.”

„Een tekening voor een wedstrijd? Jij alleen?”

„Nee, ik niet alleen, de hele klas. Het is voor het Elisabeth-Frescofonds; dat weet u toch wel?”

„Mij niets van bekend, kleintje; wat is dat voor een fonds?”

„Nou, dat zal ik u dan eens haarfijn vertellen. Elisabeth Fresco was in de oorlog bij ons op school. U begrijpt het misschien al: ze was een ondergedoken Jodinetje. Op school stond ze ingeschreven als Anna van Dam. Ze zijn er gelukkig nooit achter gekomen, dat Anna van Dam eigenlijk Elisabeth Fresco was! Na de oorlog is ze naar Amerika gegaan, waar ze schilderes is geworden. Op school kon ze al zo prachtig tekenen. We hebben nog een paar tekeningen van haar in de tekenzaal hangen, nou, zo kunnen wij het geen van allen! Omdat haar talent op onze school het eerst werd ontdekt, heeft ze een jaar of wat geleden een „Elisabeth-Frescofonds” gesticht, een schoolfonds, waaruit elk jaar een leerling van onze school een prijs kan krijgen. Dit jaar is onze klas aan de beurt. U begrijpt dat het om de beste tekening gaat. Het mag ook een aquarel zijn, of een studie in olieverf. Dat doet er niet toe. Het onderwerp is ook vrij en je mag vooraf thuis wel een schets maken en je wat oefenen, maar het eigenlijke wedstrijdwerk moet vanzelf op school worden gedaan.”

„En die prijs, waar bestaat die uit?”

„Allereerst een getuigschrift, dan een mooi boek met platen

over schilderkunst èn nog vijftig gulden voor een vakantiereisje.”
„Dat is niet mis . . . je maakt misschien een kans, want je tekent voor zo’n kleine krullebol werkelijk niet onaardig.”

„In elk geval doe ik mee.”

„Vanzelfsprekend, kind, je doet mee. Natuurlijk! Maar moet je daar nu een hele middag de deur voor uit? Je weet dat moeder, nu ze in het museum werkt, je thuis nogal eens nodig heeft. En dan een hele middag wèg! En vanavond zeker je huiswerk nog maken?”

„Ja,” zegt Lizelot, wat teleurgesteld. Het gaat niet zo vlot, als ze had gedacht. „We hebben morgen repetitie aardrijkskunde.”

„Dat wordt dan moeilijk, meiske. Maar je hebt nog een boek vol schetsen liggen. Er zijn heel goede bij. Als je daar nu eens wat van uitzocht? Dat kan toch ook?”

Heftig schudt Lizelot met haar hoofd, zodat haar krullen ervan beginnen te dansen en haar gezichtje staat heel ernstig, als ze zegt: „Nee, dat gaat niet; de tekenleraar heeft al die schetsen al eens van me gezien. Het moet iets héél nieuws zijn!”

„Kun je niet wachten tot zaterdagmiddag?”

„Het is nu goed weer, paps en ik heb er echt zin in. Als ik nu eerst weer een paar dagen wacht, regent het misschien, of is er weer wat anders. Er is de laatste tijd thuis ook altijd wat . . .”

„Daar moet je niet steeds weer over beginnen, kind. Denk je dat moeder het prettig vindt om iedere dag haar huishouden uit te lopen? Maar het kàn immers niet anders? Het móést, en we waren blij, dat haar die betrekking werd aangeboden. Het is voorlopig maar voor een jaar. Als dat om is, zien we wel weer verder; maar nu ligt het toch voor de hand, dat jij eens wat bijspringt, als moeder van huis is?”

„En dan maar géén prijs winnen en slechte cijfers krijgen voor m’n repetities! Ik ben ook altijd de klos! Wim kon toch óók wel

eens wat doen? Of laat Riek overkomen voor een paar maanden.”

„Niet onredelijk worden, kleintje. Wim zit voor zijn eindexamen en hij dóét ook wel eens wat. En dat Riek niet over kan komen, weet je heel best. Riek is getrouwd. Die moet voor haar man en haar eigen gezin zorgen.”

„En ik moet volgend jaar óók examen doen en nú moet ik zorgen, dat ik een goede tekening heb.”

De heer Leydecker kijkt zijn jongste dochter eens aan, zoals ze daar zit te foeteren op die kruk. Het is me een bijdehandje, die Lizelot! Maar helemaal ongelijk heeft ze niet. Het is voor haar zeker niet prettig, dat ze zoveel tijd aan de huishouding moet geven. Haar rapportcijfers zouden er werkelijk wel eens wat onder kunnen gaan lijden. Hij vindt dat niet zo erg. Lizelot is gewend met achten en negens thuis te komen. Als dat nu eens een poosje zessen en zevens worden, komt ze er óók nog wel. Maar voor zo'n kind is dat natuurlijk wèl erg!

Voor die tekening wil hij haar in elk geval een goede kans geven. Ze heeft een kunstzinnige aanleg, zoals hij zelf, ze heeft gevoel voor kleur en lijn. Het zou jammer zijn, als ze de prijs misliep door het huishoudelijke werk.

„Lizelot,” zegt hij dan, „je weet dat het de laatste tijd wat moeilijk gaat met de zaak en we blij waren, dat moeder die betrekking kon krijgen. Je zult even door de zure appel heen moeten bijten, zoals wij dat allemaal moeten doen, maar ik wil het je toch niet moeilijker maken dan nodig is. Jij gaat er vanmiddag op uit. Je zet alle zorgen even aan de kant en je denkt alleen aan je tekening. Maar om vijf uur ben je thuis. Als het niet anders kan, doen we het vanavond maar eens met een boterham. Ik zal moeder vanmiddag wel even opbellen. Dan weet die ervan.”

Het gezichtje van Lizelot ontspant zichtbaar, nu vader dat weer zo fijn voor haar oplost. „Je bent een schat, paps,” zegt ze. Met-

een staat ze op van de kruk en geeft hem op elke wang een klinkende zoen.

„En nu naar huis, robbedoes,” zegt vader lachend, „Wim heeft graag een boterham, als hij uit school komt, en jij ook niet zonder eten op stap gaan, hoor.”

Vader brengt zijn jongste nog even tot aan de buitendeur. Onderwijl zegt Lizelot: „U hebt dat aardig geschikt: die pullen doen het prachtig op dat lila fluweel. En die katjes: dat is een vondst! Ik heb er op mijn gemak naar staan kijken, eer ik binnenkwam.”

„Nou, dan moet het je wel bijzonder getroffen hebben, als jij op je gemak hebt staan kijken. Net iets voor jou om iets op je gemak te doen!”

Vader lacht, terwijl hij dat zegt en Lizelot lacht ook.

„Toch stel ik het op prijs, dat je zoveel belangstelling voor mijn etalage hebt, hoor blondje. En nu naar huis . . . en succes vanmiddag!”

Vader doet de winkel deur voor haar open, waarop prompt de gong aan het klingelen slaat.

Lizelot kan het vriendelijke geluid nog horen, als ze al op haar karretje is gestapt en haastig wegpeddelt.

Vader kijkt, eer hij weer aan zijn werk gaat, zijn dochter nog even na.

„Jammer,” zegt hij in zich zelf, „echt jammer, maar het kan helaas niet anders. Als die tekening nu maar een beetje lukken wil! Het zou jammer zijn, als ze de prijs niet kreeg, want ze tekent en schildert werkelijk alleraardigst voor zo'n klein ding.”

2. ZON ACHTER DE WOLKEN

Om kwart voor één komt Lizelot thuis. Wim staat gelijk met haar aan de deur. „Wat ben jij laat vandaag,” zegt hij tegen zijn zusje. In zijn stem hoort Lizelot iets van afkeuring en dat neemt zij niet. „Zolang ik niet tè laat ben, is er niets aan de hand,” snibt ze terug. Meteen zet ze haar fiets op slot en gaat ze de huisdeur binnen, die Wim heeft opengedraaid.

In een wip heeft ze een hoek van de huiskamertafel gedekt en staat er melk op het gas in de keuken. Uit de broodtrommel haalt ze het al gesneden en belegde brood voor Wim en zich zelf. Moeder heeft dat in de vroege morgen klaargemaakt, vóór ze naar het museum ging.

Als Lizelot zo bezig is het één en ander gereed te maken voor de lunch, heeft ze er al spijt van, dat ze zo tegen Wim is uitgevallen. Wim moet om halftwee de deur weer uit en hij is gewend, dat zijn brood klaarstaat, als hij thuiskomt.

„Ik moest uit school eerst nog even bij vader aan,” vertelt ze onder het eten en als Wim daar geen antwoord op geeft, doch alleen maar een beetje met zijn hoofd knikt, vervolgt ze: „Je moet, als je vanmiddag uit school komt, eens langs de zaak fietsen. Vader heeft een nieuwe uitstalling gemaakt: verschillende pullen in geel op lila fluweel met hier en daar een takje katjes. Het is werkelijk mooi.”

„Jij houdt van die dingen,” antwoordt Wim.

„Jij dan niet?”

Wim haalt zijn schouders op. „Och,” zegt hij, „ik wil wel eens langs de zaak fietsen, als dat werkelijk zo iets bijzonders is met dat fluweel en die pullen, maar veel geef ik er niet om, echt niet. Ik kijk liever voor de ramen van „Het Boekhuis”. Zaterdagmiddag heb ik er nog geneusd. Wát een sortering, zeg. De nieuwste romans en technische boeken op allerlei gebied. Ook van die bakvisboeken, echt iets voor jou, een raam vòl!”

„Ik heb geen tijd meer om te lezen; ik ben al heel blij, als ik zo nu en dan nog eens een uurtje kan vinden voor mijn schoolwerk.”

„Nou ja, ik heb, zo vlak voor mijn examen, ook niet veel tijd om te lezen, maar als dat achter de rug is en de vakantie komt, dan ga ik het er eens echt van nemen, de eerste dagen tenminste. Als het een beetje met het weer wil, vroeg op en er met de fiets op uit, met m'n kuchie en een mooi boek. Zo om een uur of zes zie je me dan wel weer verschijnen.”

„Kun jij doen, maar ik, arme sloof!”

„Jij een arme sloof? Laat me niet lachen, zeg!”

„Niks om te lachen; bittere ernst! Maar moet je nog thee? Het is kwart over één. Je hebt je brood ook nog niet op en je weet hoe moeder erop gesteld is, dat we geen brokken over laten.”

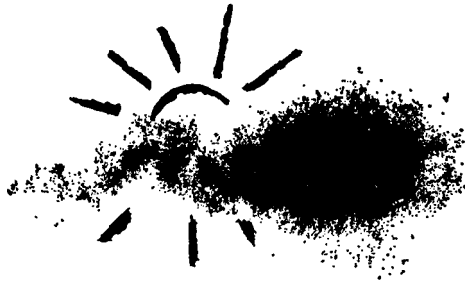
„Een kopje thee kun je me nog wel inschenken, zusje, en al het andere komt in orde.”

Lizelot schenkt de thee in en Wim eet vlug door. Nog even vóór halftwee is hij de deur uit. Hij moet dan toch nog flink doortrappen om op tijd weer op de H.B.S. te zijn. Onderweg zit hij erover te denken, dat het toch veel prettiger was, toen moeder nog niet in dat museum werkte. Lizelot zorgt wel zo goed mogelijk voor de huishouding, maar ze heeft zelf ook haar school en haar huiswerk. Ze is wat prikkelbaar de laatste tijd. Dat zal komen doordat ze het te druk heeft.

Wat dichter bij school fietsen hem een paar vrienden achterop. Ze bellen als bezetenen en roepen: „Ha, die Wim.” Weldra zijn ze in een druk gesprek gewikkeld en is Wim vergeten, dat het de laatste tijd thuis niet zo gezellig meer is.

Lizelot ruimt, zodra Wim de deur uit is, vlug de etensboel op. Het eetgerei naar de keuken en het tafellaken opgevouwen in de la van het dressoir. Ze zal, als ze vanmiddag thuiskomt, de kopjes en bordjes wel omwassen. Nu wil ze zo gauw mogelijk weg, naar de buitenkant, om een idee op te doen voor de tekenwedstrijd. In het stadje zelf zijn ook heel aardige punten: een paar schilderachtige hoekjes in de omgeving van de oude kerk, op het Marktpllein, een enkel oud geveltje zo hier en daar, de hoge brug over de Binnengracht. Lizelot heeft daar al heel wat van in haar schetsboek staan. Misschien zou ze toch één van de best geslaagde schetsen wel kunnen uitwerken. Dat zou wel het gemakkelijkst zijn. Dan hoefde ze er ook de hele middag niet op uit. Maar ze wil die gemakkelijke weg niet gaan. Ze denkt er niet over! Nee hoor, geen schilderachtige stadshoekjes. Die kun je bij bosjes op prentbriefkaarten vinden! En alle vreemdelingen die de stad 's zomers bezoeken, zie je erop azen met hun foto-toestellen en het is geen zeldzaamheid, als een paar leerlingen van de kunstacademie bij de kerk, de geveltjes of de brug zitten te schetsen of te schilderen. Háár, Liesbeth Leydecker, zullen ze daar nu eens niet zien. Ze wil wat anders, iets wat niet zo algemeen is. En dat „andere” hoopt ze buiten te vinden, een flink eind de polder in.

Nog eer het twee uur is, zit Lizelot weer op haar fiets. In de tas die aan het stuur hangt, heeft ze een schetsboekje en wat tekengerei. En nu haar ogen maar goed de kost geven!

Even buiten de stad staat de oude korenmolen. Ze fietst hem rustig voorbij. Die staat immers óók op de prentbriefkaarten en de amateurskiekjes van de vreemdelingen? De huisjes aan de weg en de boerderijen wat dieper het veld in bekijkt ze met aandacht, maar het „andere” dat ze zoekt, vindt ze zo gauw nog niet. Zolang de zon schijnt en ze de wind achter heeft, blijft Lizelot vol goede moed. Als de weg een paar flinke bochten maakt en ze op een ogenblik de nog altijd felle wind van op zij in haar gezicht voelt blazen, begint ze zich moe te voelen. Ze vraagt zich af, waar ze eigenlijk naar zoekt: huizen, boerderijtjes, slootjes, bruggetjes, koeien in de wei? Die ziet ze bij de vleet, maar iets echt moois, iets wat haar zó treft, dat ze voelt: „Dát moet op de tekening,” is er niet bij. Even later wordt de zon zó flauwtjes, dat de schaduwen zich oplossen en alles grauw en eender wordt. „Het wordt niks vanmiddag,” denkt Lizelot, „zonde van de tijd. Ik had beter aan mijn huiswerk voor morgen kunnen beginnen. Vanavond is daar bijna geen tijd meer voor en die aardrijkskunde-repetitie moet ik toch ook nog even nazien.”

Ze schrikt op doordat er een paar druppels op haar hand vallen. Meteen kijkt ze naar boven, waar ze een lucht vol wolken ziet: van bijkans witte wolken, tot loodgrijze toe. Uit zo’n dikke, donkere druppelt wat regen naar de aarde. „Als het maar geen flinke bui wordt,” denkt Lizelot, en ze kijkt wat bezorgd naar haar grijze cirkelrok met bloemtrotsjes.

Gelukkig blijft het bij een enkele druppel. De donkere wolk drijft voorbij . . . en de wind schijnt wat te gaan liggen. Lizelot fietst langzaam door en ze kijkt wat mismoedig, want ze vreest, dat ze het „andere” wel niet meer vinden zal. Ze zal de eerste de beste linkzijdeweg inslaan, dan gaat ze weer zo'n beetje op de stad aan!

Op die zijweg wordt zij plotseling getroffen door een grauwe schuur, een eindje het veld in, waar omheen een paar bomen staan, die, onbeschermd tegen de heersende westenwind, danig scheef zijn gegroeid. Met de bladeren van die bomen is het ook niet zo best gesteld. Bijkans kaal staan stam en takken scherp en dreigend tegen de jagende wolken. Lizelot springt meteen van haar fiets. „Dát is het,” weet ze, het „andere”. Vlug haalt ze papier en potlood uit de stuurtas en zet haar fiets aan de kant van de weg tegen een hek. Beurtelings kijkt ze naar de bomen en de

schuur en op haar schetsboekje. Met een paar lijnen probeert ze zo'n beetje vast te leggen wat ze daar voor zich ziet. Wat niet op het papier komt, prent ze door intens kijken in haar geheugen. En dan, opeens, gebeurt het wonder: de wolken breken en een zonnestraal flitst op het tafereeltje, waarvan ze een tekening wil maken. „Wat is dat mooi,” denkt Lizelot verrukt. Dat moet ze vasthouden, want hier kan het potlood niets doen. Met verf moet ze straks iets van wat ze nu ziet, op het papier vastleggen. Ze weet nog in het geheel niet hoe ze dat effect krijgen moet. Daar wil ze nu ook nog niet over denken. Dat komt later wel. Nú gaat het om het vasthouden in haar geest van wat ze daar voor zich ziet.

Zo staat Lizelot enkele minuten achtereen schier bewegingloos te kijken. Een paar boerenjongens fietsen haar voorbij en ze zeggen ook wat tegen het meisje, dat daar zo stil staat te turen. Lizelot hoort niet eens wat ze zeggen, zó is ze gevangen door de schoonheid, die ze straks in beeld hoopt te brengen.

Tot de opening in de wolken, die even de zon doorliet, zich weer sluit, blijft Lizelot kijken. Dan pakt ze het boekje en het potlood weer in en stapt op haar fiets. Ze voelt zich blij, omdat ze haar doel heeft bereikt: het „andere” wat ze zocht, heeft ze gevonden! Zo gauw mogelijk zal ze thuis gaan proberen haar schetsjes wat uit te werken. Over dat lichteffect moet ze eerst nog eens nadenken. Als ze vooraf flink geoefend heeft, kan ze op school het wedstrijdwerk misschien vlot afwerken!

Op weg naar huis bedenkt Lizelot zich, dat haar inzending een náám moet hebben. Hoe zal ze haar werkstuk noemen? Schuur in het veld? Waaibomen? Westenwind? Nee, dat wordt niets. Tot, als ze al bij de eerste huizen van de stad is, de juiste naam haar in de gedachten schiet: „Zon achter de wolken”.

Zó zal ze haar studie voor de wedstrijd noemen!

3. DE ZIJRIVIEREN VAN DE DONAU

Om even vier uur is Lizelot weer thuis, haar hoofd vol plannen voor de wedstrijd. Ze is er nog altijd niet achter hoe ze het licht dat uit de brekende wolken flitste, moet uitbeelden. Met kleurekrijt of potlood krijgt ze het zeker niet gedaan en ze weet, dat ze het met waterverf ook niet zo zal krijgen, als ze het hebben wil. Het liefst zou ze het met olieverf proberen. Maar dan zou vader haar toch een handje moeten helpen! Ze zal het hem vragen, zo gauw mogelijk!

Als ze in de keuken de afwas van 's middags vindt en de bak met ongeschilde aardappels, die moeder voor ze wegging op de aanrecht heeft gezet, valt de vreugde wel wat van Lizelot af. Ze gaat vlug water opzetten, in de grote ketel, meteen voor een kopje thee, want ze heeft van dat fietsen in de voorjaarswind razende dorst gekregen. En wat trek heeft ze ook wel. Daarom neemt ze een kapje uit de broodtrommel, dat ze zo maar, uit haar vuistje, opknabbelt. Dan spoelt ze de theepot om en gaat ze, zolang het water nog niet kookt, maar alvast een paar aardappels schillen. „Vooral dun,” zegt moeder elke morgen opnieuw. Moeder kan dat gemakkelijk zeggen: ze doet het al zoveel jaren. Maar als je er pas mee begint, valt het niet mee om van de ronde aardappels geen blokjes te maken! En wat worden je handen akelig van dat nare werk! Je krijgt het vuil er bijna niet meer af! Lekker om met zulke aardappelhanden naar school te gaan! Lizelot vindt dat

Wim ook best eens aan het schillen gezet kan worden, 's avonds, voor hij naar bed gaat. Waarom worden meisjes altijd met zulke werkjes opgeknapt? Jongens hebben toch ook handen aan hun lijf? Wims handen zijn groter en sterker dan de hare. Waarom worden die dan ontzien? Als Lizelot later zelf getrouwd is en kinderen heeft, zal ze het hele stel aan het werk zetten, de jongens net zo goed als de meisjes! Of zou ze het dan maar het liefst allemaal zèlf doen? Als je moeder bent, is het immers niet zó erg zwarte handen te hebben van het aardappelschillen?

Terwijl Lizelot dat allemaal aan het bedenken is, komt de gedachte bij haar op, dat moeder het misschien óók niet prettig vindt, dat ze haar werk niet allemaal zelf kan doen. Als die vraag van het museum, of moeder een tijdje wilde inspringen, niet juist was gekomen, toen vader zoveel onkosten had met de ver-

bouwing van de zaak, had ze geen „ja” gezegd. Lizelot weet dat heel zeker en dat weten maakt haar hart week voor moeder, die niet voor haar genoegen hele dagen van huis is!

De fluitketel waarschuwt Lizelot, dat het water voor de thee en de afwas gereed is. Nu maar vlug aan het werk. Hoe eerder ze klaar is met alles wat die middag is blijven liggen, des te eerder kan ze aan haar kamertje beginnen, dat nodig eens een beurtje moet hebben. Vanavond moet ze die repetitie nog nazien . . . en als het even kan, zou ze ook graag nog even met vader praten over dat olieverf-schilderen.

Als moeder om halfzes thuiskomt, staan de aardappelen op het gas en is Lizelot boven met haar kamertje bezig. Ze heeft haar goede humeur blijkbaar weer teruggevonden, want ze zingt onder het werk een vrolijk liedje.

Moeder ontdoet zich vlug van mantel en hoofddoek en trekt over haar goede japon een groot huishoudschort aan. Dan gaat ze naar de keuken om gauw nog wat aan het eten te beredderen. Ze weet dat Lizelot wel goed haar best doet, maar ze kan toch ook niet alles, vooral nu zij er 's middags op uit is geweest voor die wedstrijd. Moeder weet er alles van, want vader heeft haar opgebeld en haar verteld, hoe veel verwachting Lizelot van die tekening heeft. „Ik zou het m'n meisje zo graag gunnen,” denkt moeder, „maar ik zal haar toch zeggen, dat ze niet al te vast op die prijs moet rekenen.”

Moeder gaat ook de tafel dekken, wat eigenlijk het werk van Lizelot is. „Laat Lizelot nog maar even doorwerken aan haar kamertje,” denkt moeder. „Ze heeft me niet binnen horen komen, want ik ben achterom gegaan, en nu vergeet ze haar tijd een beetje. Hoor haar eens zingen van „We willen Holland houden”. Goed zo, meiske, wees maar vrolijk. Ik zal je eens fijn ver-

rassen. Als je straks beneden komt en je schrikt van de klok, vind je je werk gedaan door de aardmannetjes . . . nee, door je móeder, die er toch heus wel een beetje verdriet van heeft, dat ze je zoveel in de huishouding moet laten doen.”

Het gaat zoals moeder het heeft voorzien: als Lizelot met de zeilzwabber, een stofdoek en de boenwas naar beneden komt en de klok zes hoort slaan, schrikt ze. „Moeder zal zó thuiskomen,” denkt ze, „als ze al niet thuis is, en Wim wil ook graag om zes uur eten en vader rekent erop, dat alles klaar is . . . en ik ben de tijd helemaal vergeten. Als de aardappels maar niet drooggekookt zijn. En de tafel moet nog gedekt . . .”

Met haar volle handen duwt Lizelot de keukendeur open, voorbereid op de narigheid van door de wasem beslagen ruiten en aangebrande aardappels. Maar wat is dat? De aardappelpan op een laag pitje en de groente op de stapelring daar bovenop. Het vlees met de jus suddert op de andere pit. Zou moeder . . . ? ? Dan maar gauw de tafel dekken.

Lizelot loopt op een drafje naar de huiskamer. Juist als ze die binnengaat, hoort ze de sleutel in het voordeurslot steken en druk gepraat van mannenstemmen op de stoep: vader en Wim, die elkaar ergens zijn tegengekomen en nu gelijk thuiskomen. Gauw, die tafel . . .

„Oh,” roept Lizelot blij verrast, als ze de keurig gedekte tafel ziet en moeder met een kopje thee in de hand op een stoel voor het venster.

Lizelot loopt op haar moeder toe en geeft haar een paar stevige pakkerds. „U bent een lieve, lieve schat,” zegt ze. Terwijl ze dat zegt, ziet ze dat moeder grote, blauwe kringen onder haar ogen heeft. „Bent u moe?” vraagt ze bezorgd.

„Een beetje,” zegt moeder met een glimlach, „maar trek je daar

maar niets van aan, hoor. Dat gaat wel weer over. Ik zal vanavond een beetje bijtijds naar bed gaan; het is de laatste dagen wat laat geworden.”

Lizelot weet dat. Moeder heeft dagen achtereen tot heel laat in de avond zitten naaien aan een nieuwe jurk voor háár!

Na het eten zegt vader tegen Wim: „Nu hebben de dames ons weer van alles voorzien; zullen wij nu samen het varkentje, ik bedoel de vaat, eens netjes wassen?” Meteen begint hij de borden in elkaar te zetten.

Wim kijkt een beetje sip. Hij houdt niet erg van vaten wassen, wat volgens hem vrouwenwerk is. Maar nu vader zelf aanpakt, durft hij toch niet hardop te pruttelen. Wel kijkt hij even wat verwijtend naar Lizelot, die, naar hij vermoedt, vader wel zal hebben opgestookt. Doch Lizelot trekt zich van zijn grimas niets aan. Met haar ogen lacht ze hem uit en het puntje van haar tong, dat ze even tussen haar lippen steekt, zegt hem dat ze het maar wat fijn vindt, dat hij er nu ook eens aan wordt gezet!

Zo hebben ze allemaal geholpen en heeft Lizelot de hele avond voor haar schoolwerk. Ze gaat met haar schooltas onder de arm naar haar kamertje. Daar neemt ze haar atlas en begint vol ijver de repetitievragen te bestuderen over de landen van Europa. Een kwartiertje gaat het goed, maar dan beginnen haar gedachten af te dwalen naar de tekenwedstrijd. Ze ziet de bijna kale bomen weer voor zich met de knoestige takken, die gegroeid moeten zijn in een voortdurende strijd met de wind. En de grauwe, wat vervallen schuur, het spel van de drijvende wolken . . . en dan ineens dat licht, dat alles pas echt mooi maakte. Ja, zo was het. Lizelot ziet het weer, alsof ze nog op de landweg stond, haar fiets tegen het hek en haar wijde rok wapperend in de wind. En dan bedenkt ze zich met een lichte schrik, dat ze met de lan-

den van Europa bezig was. Waar wàs ze ook weer? O ja. „Noem de voornaamste zijrivieren van de Donau”. De Donau! Waar moet ze die zoeken? „Die schöne blaue Donau,” soezelt het door haar hoofd. De lust komt in haar op om rond de tafel een dansje te gaan maken op de meeslepende melodie van Strauss. Maar dat is zo maar een opwelling. Ze moet op haar atlas naar de zijrivieren van de Donau zoeken . . .

Veel liever nog dan dansjes maken zou ze haar tekenspullen voor den dag halen en eens proberen, of ze dat lichteffect op de een of andere wijze kon weergeven. Ze begrijpt dat dit in de avond, met kunstlicht, zeker niets wordt. Daarom ziet ze ervan af. Dan maar weer het hoofd bij de zijrivieren van de Donau!

Zo sukkelde Lizelot de avond door. Om negen uur roept moeder haar naar beneden voor een glas melk met een beschuit. Moeder kijkt haar strak aan, als ze de melk langzaam opdrinkt. „Ik zou het vanavond maar niet te laat maken, Lizelotteke,” zegt ze, „ga vanavond óók maar eens vroeg naar bed.”

„We hebben morgen repetitie aardrijkskunde,” antwoordt Lizelot, „de landen van Europa.”

„Dat kun je best, hoor; daar maak ik me in het geheel niet bezorgd over!”

„Maar ik wèl,” zegt Lizelot en ze trekt daarbij zo'n ernstig gezicht, dat moeder om haar moet lachen.

„Dan leg je vannacht je atlas maar onder je hoofdkussen,” zegt ze.

„Dat zal wel helpen!”

„Ik heb het zelf nooit gedaan, maar mijn moeder zei altijd, dat het een probaat middel was: je leerboek of je atlas onder je hoofdkussen. Dan gaat het de volgende dag van een leien dakje.”

Lizelot begrijpt best, dat moeder er een grapje van maakt. Moeder denkt maar, dat ze alles kan, omdat ze tot nu toe altijd mooie

rapporten heeft gehad. Maar Lizelot weet, dat ze alleen maar goede cijfers kan halen, als ze haar lessen goed leert. En met die landen van Europa heeft ze er maar wat van gemaakt. Haar hoofd is veel te veel met die wedstrijd bezig.

Nee, die repetitie, dat wordt niets.

Lizelot weet dat heel zeker.

4. MET DE HAKKEN OVER DE SLOOT

Lizelot heeft het bij het rechte eind gehad: het is met die repetitie niets geworden. Een zesje heeft ze ervoor gekregen. „Maar Lizelot,” zegt de leraar, als het werk besproken wordt, „hoe heb ik het met jou? Zo'n laag cijfer heb ik je nog nooit hoeven te geven.”

Lizelot kleurt tot achter haar oren. Ze schaamt zich wel een beetje: een zesje! Maar ze kan in de volle klas toch niet gaan vertellen van de moeilijkheden thuis? Vader op zware lasten in een zaak, die, ondanks de modernisering die zoveel gekost heeft, toch niet zo best gaat. Moeder de hele dag van huis om er wat bij te verdienen; een broer die voor zijn eindexamen H.B.S. zit en al zijn tijd nodig heeft om er te komen. En zij buiten de schooluren belast met allerlei huishoudelijk werk en zorgen, die toch eigenlijk wel wat te zwaar voor haar zijn.

En als het nu maar bij dat zesje voor de landen van Europa bleef! Straks komen ook de andere repetities en Lizelot begrijpt, dat die ook wel niet meer dan zesjes op zullen leveren . . . als het geen vijfjes of zelfs viertjes worden! Nee, haar paasrapport zal niet best zijn.

Vader zegt dat het niet geeft, dat ze het straks allemaal wel weer in zal halen met haar helder hoofd en moeder denkt nog maar steeds, dat het best mee zal vallen.

Zelf vindt ze het afschuwelijk. Als ze niet haar uiterste best doet,

zou haar rapport nog wel eens slechter uit kunnen vallen dan dat van Jan Olie, de oudste en tegelijkertijd de domste leerling van de klas. Misschien blijft ze wel zitten . . .

Maar als dat gebeurt, wil ze van school af. Dat doet ze nooit: de derde klas herhalen. Nooit eerder is het bij haar opgekomen, dat ze kon blijven zitten. Met achten en negens is ze als „het knappe kind” de school doorgedaan, en dan blijven zitten in de derde Ulo!

Weg zijn dan meteen al haar toekomstplannen. En die had ze zo mooi voor elkaar: na haar eindexamen de kunstacademie doorlopen en daarna helemaal in de kunst. Reclametekenen, of misschien werken voor modebladen of voor andere tijdschriften en meteen een atelier inrichten. Voor eigen plezier wat schilderen en zien hoever ze het daarin kan brengen. Je kunt nooit weten! Het is Elizabeth Fresco gelukt, waarom zou zij het ook niet kunnen? En als ze eens beroemd werd, het zou toch kunnen, nietwaar, dan wilde ze óók een prijs instellen voor de latere leerlingen van haar school, de „Lizelot-Leydeckerprijs”. Dat klinkt niet eens gek. Misschien moet ze dan ook naar Amerika gaan, of naar Frankrijk, of Italië. Ze heeft wel eens gehoord, dat in Nederland niemand rijk wordt van de kunst. Nu ja, rijk worden, dat hoeft niet, maar ze zou later toch wel graag een mooi huis hebben en als het even kon een klein wagentje . . . , en voor het instellen van zo’n prijs is vanzelf ook wat geld nodig.

Zo heeft Lizelot gedroomd en gedacht, telkens weer . . . en nu ineens weg, al dat moois. Een meisje, dat slechte cijfers voor haar repetities krijgt en misschien niet eens naar de vierde klas wordt bevorderd!

Lizelots enige vreugde blijft de wedstrijd. Vader is bezig haar wat van de olieverftechniek bij te brengen en hij heeft een goede

leerlinge aan haar. Samen mengen ze de kleuren en zo lukt het Lizelot een stukje te maken, dat werkelijk een beetje lijkt op wat ze bij dat hek heeft gezien. Helemaal tevreden is ze nog niet, maar haar vader zegt, dat Rembrandt op zijn veertiende jaar De Nachtwacht ook nog niet kon schilderen.

Op de tekenles heeft ze gevraagd, of ze haar wedstrijdwerk in olieverf mag uitvoeren.

„Kun je dat?” vroeg de leraar.

„Een beetje, m'n vader leert het me.”

„En heb je zelf olieverf, want hier op school zijn we niet op olieverf-schilderen ingericht.”

Lizelot, die ging begrijpen, dat het wel lukken zou, knikte zo hevig van „ja”, dat de leraar lachend zei: „Dan breng je je spulletjes maar mee en ga je hier je kunsten vertonen.”

Een paar weken achtereen ploetert Lizelot op de tekenles aan haar olieverfstukje, dat „Zon achter de wolken” zal heten.

De leraar loopt tijdens de les speurend rond en kijkt zo hier en daar eens naar de vorderingen van zijn jongens en meisjes. Met meer dan gewone belangstelling staat hij zo nu en dan even stil bij zijn beste leerlinge, die daar zo ijverig bezig is. Maar helpen

kan en mag hij haar niet. Hij geeft zelfs geen enkele wenk of aanwijzing; dat mag niet volgens de regels die Elizabeth Fresco voor de wedstrijd heeft gesteld. Het moet helemaal eigen werk zijn.

Het werk van Lizelot komt op tijd klaar en het wordt gelijk met dat van de andere jongens en meisjes ingeleverd. Als ze haar werkstuk aan de leraar geeft, kijkt deze haar bemoedigend aan. „Ik weet natuurlijk niet wat mevrouw Fresco ervan denkt,” zegt hij, „want je weet, dat het werk naar Amerika gaat om door haarzelf beoordeeld te worden, maar ik vind het kranig gedaan voor zo'n meiske als jij bent. Ook als je de prijs niet krijgt heb je van mij toch alvast een eervolle vermelding.”

Het duurt lang eer het werk uit Amerika terugkomt. Dat worden máanden. In die tijd vallen de andere repetities, die zoals Lizelot vooruit wel wist, niet al te best uitvallen. Kort voor de

paasrapporten worden uitgedeeld, wordt Lizelot bij het hoofd van de school geroepen.

„Ik moet met jou eens praten,” zegt deze, als hij met haar door de lange schoolgang naar het spreekkamertje loopt.

In het kamertje wijst hij haar een stoel aan en als hij ziet, dat ze erg zenuwachtig is, stelt hij haar gerust. „Je hoeft je nergens náár om te maken,” zegt hij zo vriendelijk mogelijk, „er gebeurt hier niets ergs. Ik wil alleen maar eens een praatje met je maken en je daarbij zo eens het een en ander vragen.” Onderwijl haalt hij een doos uit een van de laden van zijn schrijfbureau en houdt haar die open voor.

Heerlijke bonbons ziet Lizelot in die doos, zoals ze ze eigenlijk nog nooit heeft geproefd. Haar ogen glinsteren, maar ze durft haar hand niet naar het lekkers uit te steken, omdat ze niet weet, of dat de bedoeling wel is. Misschien wil mijnheer De Raadt ze haar alleen maar laten zien!

„Je houdt er toch wel van?” vraagt het hoofd, als hij haar aarzelend ziet. „Ja? Nou, dan neem je er twee. Je zoekt maar op je gemak de lekkerste uit.”

Met aandacht bekijkt Lizelot de fijne bonbons en dan kiest ze een grote ronde met een hazelnoot er zo maar bovenop, die ze meteen in haar mond steekt en een dikke vierkante, die in lichtblauw staniol is verpakt. Die legt ze voorlopig voor zich op een puntje van het schrijfbureau.

Mijnheer De Raadt laat haar even tijd om rustig van de hazelnootbonbon te genieten. Met zo'n mondvul zou ze niet eens kunnen praten! Dan vraagt hij, of ze die andere ook niet eerst op wil peuzelen.

„Mag ik hem bewaren?” vraagt ze.

„Voor onderweg, als je straks naar huis gaat?”

„Nee, voor m'n moeder.”

Het is eruit voor ze het zelf weet. Misschien had ze het beter niet kunnen zeggen. Mijnheer De Raadt zal het kinderachtig van haar vinden. Zo denkt ze tenminste. Maar dat schijnt toch niet het geval te zijn, want hij rommelt nog wat in de laden van zijn bureau en geeft haar dan een stukje zacht, wit papier.

„Doe hem daar dan in,” zegt hij, terwijl hij haar het papiertje geeft, „dan blijft hij fris en mooi.”

Zo komt Lizelot helemaal op haar gemak en als de onderwijzer dan een gesprekje met haar begint over haar schoolwerk, is ze heel kalm.

„En nu moet jij me eens eerlijk vertellen, Lizelot,” zo begint hij, wat er de laatste tijd met jou aan de hand is. Met je zelf, of hier op school, of misschien thuis. Want er is wat. Ik ken je nu bijna negen jaar en je bent al die tijd één van mijn beste leerlingen geweest en nu gaat het opeens niet meer. Ben je misschien ziek, of moe? Het schijnt me toe, dat je er wel wat vermoeid uitziet.” Als Lizelot niet direct antwoord geeft, gaat mijnheer De Raadt verder en zegt: „Je bent moe. Heb ik dat goed?”

„Ja,” knikt Lizelot, maar er komt nog geen woord over haar lippen.

„Hoe laat ga je 's avonds naar bed?”

„Halftien,” antwoordt Lizelot, wat onzeker, „het wordt ook wel eens wat later.”

„Hoe laat?”

„Tien uur . . . halfelf soms.”

Ze vertelt niet, dat ze meermalen om halftwaalf de slaap nog niet te pakken heeft de laatste tijd.

„Komt dat door het huiswerk?”

„Soms . . . eh . . . ook wel eens niet door het huiswerk.”

„Maar waar dan wel van?”

Hierop moet Lizelot het antwoord schuldig blijven.

Schieten daar een paar tranen in haar ogen? Maar dat wil ze niet: hier als een klein kind zitten grienen!

„Kun je het me niet vertellen, Lizelot?”

„Och, jawel.”

„Nou, dan ben jij aan het woord en ga ik eens rustig naar je luisteren. Doe maar kalm aan; ik heb alle tijd voor je.”

Het duurt even eer Lizelot wat zegt. Ze wil het wel vertellen aan die goeie mijnheer De Raadt, die het ook wel begrijpen zal. Maar ze weet niet hoe en waar ze moet beginnen.

„Moeder heeft een betrekking aangenomen,” zegt ze na een poosje. Dan zwijgt ze weer.

„En dat heeft thuis grote veranderingen gegeven. Het is niet meer zo gezellig en allerlei kleinigheden, die moeder jullie vroeger uit de hand nam, moet je nu zelf doen. Is het zo niet?”

„Ik moet ook in de huishouding helpen.”

„Ik begrijp het, kind. En dat kost tijd. Maar je hebt ook nog een broer thuis, Wim. Kan die ook niet eens wat aanpakken?”

„Die zit voor zijn eindexamen van de H.B.S.”

„Ja, dat is dan moeilijk. En als hij dat diploma haalt, zoekt hij dan een betrekking? Dat zou weer wat verlichting in het gezin geven.”

„Hij wil naar Delft.”

„Moet hij ingenieur worden?”

„Ja, dat wil hij het liefst en vader wil hem dat toestaan, als het maar eventjes kan.”

„Dat is fijn voor Wim, maar zusje Lizelot wil later toch ook wat worden?”

„Dat kan nu tòch niet.”

„Wat kan niet, Lizelot? Wat heb jij voor malle dingen in je blonde krullebol gehaald?”

„Ik wilde, als ik hier de vierde door ben, verder leren.”

„Wil jij soms ook ingenieur worden?”

Lizelot kijkt haar onderwijzer verwonderd aan, als hij dat zo zegt en tegelijkertijd schudt ze van „nee”.

„Het zou zo mal niet zijn, hoor. Er zijn in deze tijd wel meisjes, die aan de Technische Hogeschool studeren. Niet zoveel, maar er zijn er toch. En jij kunt goed leren, al zijn er op het ogenblik dan wat moeilijkheden.”

Lizelot blijft zwijgen, waaruit mijnheer De Raadt opmaakt, dat ingenieur worden haar keuze toch niet schijnt te zijn.

„Jij hebt andere idealen, is het niet? Zeg maar op, meisje.”

„Ik wil . . . eh . . . tekenen . . . eh . . . schilderes worden.”

„Schilderes, nou, dat is een mooi vak. Of mag ik dat zo niet noemen? Je vader schildert ook, als ik het goed heb?”

„Ja, zo nu en dan, voor z'n plezier.”

„Maar jij wilt echt wat bereiken met het penseel?”

Lizelot kleurt. Veel méér wil ze echt niet zeggen. Ze heeft zich eigenlijk al versproken. Ze kan toch zo maar niet hardop zeggen, dat ze net als Elizabeth Fresco . . .

„In elk geval is het naaste doel een goed Ulo-diploma. Dan kun je altijd nog weer verder zien. Weet je wat we nu gaan doen, Lizelot? We geven je na de grote vakantie een plaatsje in de vierde klas, ook al zijn je laatste rapporten in de derde dan niet zo schitterend. Maak je dus voor school geen zorgen. Jij doet je best voor je werk en wij doen ons best voor jou. Willen we dat afspreken? En dan nòg wat: je gaat van nu af niet later dan om halftien naar bed.”

Lizelot wil zeggen, dat ze dan haar werk zéker niet klaar kan krijgen, maar mijnheer geeft haar daar de kans niet toe.

„Als het halftien heeft geslagen, trek je je van je schoolwerk niets meer aan. Begrepen? Nou, geef me daar een ferme hand op en ga dan terug naar je klas. Het is kwart voor vier. Je kunt je spul-

letjes nog net bij elkaar pakken, je huiswerk opschrijven enzovoort. En dan met de andere jongelui gelijk naar huis.”

Als Lizelot weer op haar plaatsje in de klas zit, voelt ze dat ze van alle kanten wordt aangekeken. Wat heeft ze al die tijd uitgevoerd? En waar heeft ze gezeten?

Lizelot zal ze stil laten kijken en van wat ze denken, wil ze zich niets aantrekken. Het gaat ze allemaal geen sikkepit aan!

5. LIZELOT IS JALOERS

Lizelot hoeft zich nergens zorgen om te maken. Ze gaat in elk geval naar de vierde klas . . . maar dat rapport met zesjes, een enkel zeventje en een paar vijven ligt haar toch wel erg zwaar. Mijnheer De Raadt heeft het haar dichtgevouwen gegeven, met een knipoogje. Alsof hij wilde zeggen: het kàn deze keer niet beter, Lizelot, want je huiswerk en je repetities waren werkelijk niet zo best, maar we weten dat je het niet helpen kunt. Daarom geven we je ook de kans om wat je achterop bent geraakt later weer in te halen.

Vader en moeder kijken er haar ook niet boos om aan. Ze vinden het alleen maar verdrietig voor Lizelot. Als over enkele maanden de zomerdrukke voorbij is en er niet zoveel bezoekers meer in het museum komen, zal moeder vragen, of ze niet een uurtje eerder weg mag. Dan kan ze zelf weer voor de warme maaltijd zorgen en kan Lizelot wat meer aandacht aan haar schoolwerk geven. Terwijl moeder zó aan het plannen maken is, heeft Lizelot zelf ook al wat uitgedacht. Als over een poosje de vakantie komt en ze hoeft zes weken lang niet naar school, dan kan ze gemakkelijk een paar uren per dag vrij houden om de lessen die ze de laatste tijd maar half heeft kunnen leren, er grondig in te stampen . . . En waarom zou ze 's avonds in bed ook nog niet een poosje leren? Als ze het kleine, afgeschermd lampje gebruikt, hoeft niemand daar iets van te weten!

Het is niet volgens de afspraak met mijnheer De Raadt . . . maar die weet ook niet hoe moeilijk het allemaal voor haar is!

Enkele weken nadat Lizelot met dat slechte paasrapport is thuisgekomen, doet Wim zijn laatste „mondeling” en kan hij dezelfde middag nog de uitslag komen horen. Vader sluit de winkel wat vroeger dan gewoonlijk om tijdig bij de school te kunnen zijn. En moeder heeft de hele middag vrij kunnen krijgen. Op weg naar huis heeft ze in een holletje wat bloemen gekocht. Smaakvol geschikt in een paar mooie vaasjes geven die de huiskamer een feestelijk aanzien. Er zijn ook lekkere koekjes besteld, want sommige familieleden en bekenden weten de examendatum. Die zullen 's avonds allicht even komen aanlopen om te horen hoe het met Wim is gegaan.

Als moeder net klaar is met de voorbereidingen voor het kleine huiselijke feestje, komen vader en Wim thuis. Aan hun gezichten is wel te zien, dat alles oké is. Dat kon ook haast niet anders, want Wim was altijd een beste leerling en voor zijn examenrepetitie heeft hij goede cijfers gehaald.

„Nu, wat zeg je van onze zoon?” vraagt vader, zodra hij de kamer binnenkomt. Zonder moeders antwoord af te wachten, gaat hij verder: „Schitterend geslaagd. Negens, achten en zelfs een tien.”

Vader en moeder zijn blij en dankbaar en ook wel een beetje trots op hun knappe jongen.

Het verdere van de dag staat Wim in het middelpunt. Bloemen en koekjes, ter ere van Wim! Een kostelijk middagmaal, omdat Wim geslaagd is met zo'n prachtige puntenlijst! 's Avonds feest, voor Wim!

Er komen nog heel wat bezoekers: ooms en tantes en burens, be-

kenden van vader en moeder, vrienden van Wim. Allemaal praten ze met hem over zijn examen en over wat hij nu verder denkt te gaan doen.

Lizelot zit in een hoekje van de kamer wat voor zich uit te kijken. Ze vindt het maar bar moeilijk om het feest van Wim vrolijk mee te vieren.

Of ze er dan niet blij om is, dat haar broer het er zo goed heeft afgebracht? Och ja, dat is ze wel. Dat wil ze tenminste wel zijn. Als moeder haar uit haar hoekje roept om te helpen met bedienen, staat ze op en doet ze wat van haar wordt gevraagd . . . maar van harte gaat het toch niet.

Lizelot zit te vechten met de jaloezie, die al zo lang in haar hart heeft liggen smeulen en nu tot een klein binnenbrandje is uitgegroeid.

„Het is niet zo moeilijk om mooie cijfers te halen en te slagen, als je een goed verstand hebt en de hele dag de tijd hebt om te leren! Als je bed wordt opgemaakt en je eten op tafel voor je wordt neergezet.”

Zo jaagt het door het hoofd van Lizelot.

Onderwijl hoort ze hoe Wim aan het vertellen is over zijn toekomstplannen: eerst een maand werken op de zuivelfabriek om aan wat geld te komen en dan met een groepje jongelui minstens voor drie weken kamperen. Ze weten nog niet, of ze naar de Ardennen zullen gaan, of naar het Zwarte Woud.

„Mooi zo,” denkt Lizelot, wat schamper, „de Ardennen of het Zwarte Woud. Waarom gaan ze niet meteen door naar Spanje, als ze toch op weg zijn! Zij zal in de vakantie wel stofzuigen en eten koken en haar verknoeide thema’s overmaken en zich grondig op de hoogte stellen van de landen van Europa. Uit een boekje dan! De zijrivieren van de Donau zal ze prompt kennen, als Wim uit Spanje terugkomt. Die zal wel uitgaan. Die kan dat

allemaal doen, want hij gaat vooraf geld verdienen, op de zuivelfabriek! Ze zou kunnen vragen, of ze op die zuivelfabriek ook geen meisjes kunnen gebruiken!

Lizelot klemt haar lippen op elkaar en zo kan ze de bittere woorden die op haar tong liggen, nog net binnenhouden.

En dat zo'n avond zó lang kan duren! Om halfacht kwam de eerste gast binnen. Een verre nicht van moeder, die zo maar eens aankwam en niet eens wist, dat Wim examen had gedaan. Nu wijst de klok halftien en nog zit de kamer vol vrolijke mensen. Ze denken er nog niet aan om op te stappen.

Lizelot begint slaap te krijgen. Daar heeft ze wel meer last van, als het 's avonds negen uur is geweest. Na een halfuurtje gaat dat wel weer over. Maar op het ogenblik zit ze er toch maar mee: ogen die dichtvallen, gedachten die afdwalen en een doezeligheid, waar niet tegen te vechten is.

Er tussenuit knijpen en naar bed gaan? Geen denken aan! Als straks de laatste gast vertrokken is, moet het hele feest nog worden opgeruimd, want de volgende morgen is het voor allemaal weer vroeg dag. Behalve dan voor Wim, die vakantie heeft en die de eerste dag wel lekker uit zal slapen na al de vermoeienissen van de laatste weken en maanden! Die zuivelfabriek zal hem zo direct nog wel niet nodig hebben! En hij zou immers ook nog een paar dagen met een mooi boek en een kuchie gaan zwerven? Lizelot is werkelijk benieuwd, of dat óók nog doorgaat!

Zo langzaam aan worden Lizelots felle gedachten wat flauwer en wat vager en eer ze het weet, zit ze te knikkebollen.

Met een schok wordt ze wakker, als Wim een „Hé zusje” in haar oren toetert, nadat moeder al een paar keren tevergeefs geprobeerd heeft haar tot de werkelijkheid terug te roepen. Als ze verschrikt en verwonderd rondkijkt, beginnen ze allemaal te lachen, maar meteen begrijpen de gasten, voor het merendeel

jongelui, vrienden en vriendinnen van Wim, dat het tijd wordt om naar huis te gaan. Wim helpt ze met hun mantels en jassen en vóór het nachtslot op de deur kan, is er nog heel wat jool onder de jongelui. Lizelot, weer helemaal helder, begint meteen de kopjes en de glaasjes op een groot blad te zetten. Moeder heeft al eerder een ketel water opgezet voor de afwas.

Blij verrast, maar toch ook wel wat beschaamd is Lizelot, als Wim spontaan aanbiedt de afwas van haar over te nemen.

„Ga jij nu maar zo gauw mogelijk naar bed,” zegt hij hartelijk, „je was zoëven al onder zeil en ik heb nu toch vakantie.”

Als ze nog even aarzelt, knikt moeder haar goedkeurend toe. „Laat alles nu maar aan ons over,” zegt ze, „en jij één, twee, drie naar de koets.”

Meteen neemt Wim het grote blad met kopjes en glaasjes al uit haar handen en vader, die bezig is de meubels weer op hun plaats te zetten, roept haar een welgemoed „slaap ze” toe.

Boven, op haar slaapkamertje, valt Lizelot, nog aangekleed, op haar bed neer. Met haar handen voor haar gezicht begint ze te huilen. Onhoorbaar, want ze behoeven beneden niet te weten hoe kinderachtig ze is. Ja, kinderachtig is ze, en jaloers en onvriendelijk; slaperig, als ze wakker moet zijn en helder als kristal, als de dag er voor haar opzit. Ze menen het allemaal goed met haar: vader en moeder en mijnheer De Raadt . . . en Wim ook. „Foei, wat een naar kind ben ik toch,” denkt ze.

Uit de keuken, die onder haar kamertje ligt, hoort ze de geluiden van bezige mensen: gerinkel van glas en porselein, het waarschuwend signaal van de fluitketel, moeders zachte, hoge stem en het doffe gebrom van Wim.

Als het in de keuken stil is geworden, staat Lizelot van haar bed op om zich te gaan uitkleden. Ze is koud geworden van dat zo

maar liggen boven op het bed en misschien ook van de zenuwen. Als ze haar pyjama aan heeft, slaat ze bibberend het dek terug en kruipt onder de wol, maar als ze goed en wel ligt, bedenkt ze zich, dat ze haar avondgebed heeft vergeten. Ze is te koud en te moe om er weer uit te gaan. Daarom vouwt ze haar handen onder de dekens en probeert ze haar gedachten op God te richten. Maar de juiste woorden schijnt ze deze avond niet te kunnen vinden. „O Here,” stamelt ze, „wat ben ik toch een naar kind, zo ontevreden en zo jaloers. Vergeef me . . .”

Verder komt ze niet. Ze valt in slaap en ze droomt dat de uitslag van de tekenwedstrijd uit Amerika is gekomen. „Dat werk van jou was deze keer niets,” zegt mijnheer De Raadt, „Mevrouw Fresco kon er hoogstens een vijfje voor geven. Neen, dàn de tekening van Jan Olie!”

Ze ziet hoe het getuigschrift aan Jan Olie wordt uitgereikt en de cheque voor het vakantie-uitstapje en een prachtig boek met platen, zó groot, dat het bijna niet op de bank kan liggen.

6. EEN FIJNE DAG MET EEN WONDERLIJK SLOT

De volgende dag gaat Lizelot opgewekt naar school. Ze is blij, dat die prijs van Jan Olie maar een droom is geweest. Ze heeft nu nog altijd een kans. Maar het duurt wel lang eer dat bericht uit Amerika komt. „Dat zal wel pas afkomen tegen de vakantie,” heeft mijnheer Vriezen, de tekenleraar, al een paar maal gezegd, als de jongelui er hem naar vroegen.

Tegen de vakantie! Dat is nog ongeveer vijf weken. De repetities voor het overgangsrapport staan alweer voor de deur. Lizelot hoeft daar niet ongerust om te zijn, want ze weet dat ze naar de vierde gaat, hoe slecht dat proefwerk ook uit mocht vallen. Maar ze zou toch het liefst verhoogd worden met een niet al te lelijke puntenlijst. Nu het examen van Wim achter de rug is en haar jaloezie op zijn succes wat is bekoeld, gaat ze met veel goede voornemens en een bijna vrolijk hart de repetities tegemoet. Ze is al begonnen 's avonds in bed met een klein leeslampje nog een uurtje aan haar schoolwerk te geven. In de morgen is ze dan wel wat slaperig, maar dat heeft ze er graag voor over. Ze wint er immers mee, dat ze de nieuwe lessen zo'n beetje bij kan houden? Wat ze eenmaal achter is, moet ze bewaren voor de vakantie.

Wim heeft na zijn examen een paar dagen geluierd. De eerste de beste maandag is hij opgewekt naar de zuivelfabriek gegaan, met een gloednieuwe overall in zijn schooltas. Wat die overall

heeft gekost, zal hij moeder terugbetalen van zijn eerste weekloon.

Sinds Wim op die fabriek werkt, is hij veel aardiger geworden, vindt Lizelot. Ofschoon hij 's avonds erg moe is van het voor hem zo ongewone werk, neemt hij haar vaak wat uit de hand. „Laat maar,” zegt hij dan, „begin jij maar zo gauw mogelijk aan je schoolwerk.”

Op een morgen komt mijnheer De Raadt aan de jongens en meisjes van de derde vertellen, dat de uitslag uit Amerika is binnengekomen. Dezelfde middag nog, om drie uur, wordt de hele klas in de tekenzaal verwacht.

In de pauzes tussen de lessen en na de ochtendschooltijd wordt er onder de jongelui druk gepraat over de komende gebeurtenis. Ze zijn het er allemaal over eens, dat de grote prijs wel naar Lizelot zal gaan, maar van de lui die nu in de vierde zitten, weten ze, dat Elizabeth Fresco voor goed werk, dat de hoofdprijs niet kon halen, nog wel eens troostprijzen laat uitreiken. En in elk geval moet de winnaar of de winnares van de hoofdprijs zijn of haar vrienden en vriendinnen trakteren. Dat hoort er nu eenmaal bij.

„Dus Lizelot, reken er maar op,” roepen een paar klasgenoten haar nog na, als ze om kwart over twaalf op haar fiets stapt om vlug naar huis te peddelen. Wim zal niet weten, waar ze blijft! De meisjes onder elkaar hebben ook nog afgesproken, dat ze een feestelijke jurk zullen aantrekken voor de „plechtigheid”.

Een echt feestjurkje heeft Lizelot niet, maar het aardige blauwtje van het vorige jaar, dat ze op school nog niet heeft aan gehad, kan er wel voor dienen.

Als Lizelot thuiskomt, is Wim al in de keuken aan het scharre-

len met bordjes en messen. De fluitketel staat op hoog gas en de broodtrommel heeft hij open op de keukenstoel gezet. Wim fluit daarbij een schlager, die hij wel op de fabriek zal hebben opgedaan. Als Lizelot haar broer zo bezig aantreft, denkt ze voor de zoveelste maal, dat hij een andere jongen is geworden, sinds hij dat diploma in z'n zak heeft. Ze schiet ook zelf niet uit, als hij haar begint te plagen met zijn: „School moeten blijven, zusje?” Ze begint te vertellen over wat er die middag gaat gebeuren, waarbij Wim belangstellend toeluistert. „Ik hoop dat jij de gelukkige bent,” zegt hij, als Lizelot uitgepraat is, „maar je moet er toch maar niet te vast op rekenen. Zulke dingen vallen soms heel anders uit dan je denkt. Maar als je de prijs krijgt, trakteer je vanavond! Je weet de smaak van de huisgenoten: moeder het een of andere geval met slagroom, vader een ouderwetse tompoes en ik ben tevreden met een paar croquetten of een zakje bitterballen. De automatiek van Schouten is tot vannacht twaalf uur open.”

„Als ik de prijs krijg, zullen jullie het vanavond goed bij me hebben,” belooft Lizelot.

Het middagbrood, met vereende krachten op tafel gebracht, is vlug opgegeten. Wim neemt dan nog even tijd om een shagje te draaien en Lizelot gaat naar boven om haar blauwe jurk aan te trekken. „Er moest eigenlijk een leuk colliertje op,” constateert ze daar, als ze zich zelf in de spiegel bekijkt. Ze zit niet zo dik in haar sieraden en een leuk colliertje is er niet bij. Maar ze herinnert zich, dat moeder een schattig parelsnoertje heeft, dat ze heel weinig draagt. Dat zou reusachtig zijn. Ze weet waar het is. Zou ze? Even aarzelt ze, maar dan haalt ze vlug het snoertje uit het laatje van de toilettafel op de grote slaapkamer. Als moeder hoort waarvoor ze het weggenomen heeft, zal ze zeker niet boos zijn. In elk geval zal ze goed oppassen, dat ze het niet verliest.

Ofschoon het prachtig weer is en zomers-warm, trekt ze haar witte blazertje over de blauwe jurk aan. Nog een laatste blik in de spiegel en dan holt ze de trap af. Ze zal zich moeten haasten om nog op tijd op school te zijn.

Mijnheer De Bruyn, de aardrijkskundeleraar, moet gedurende het eerste lesuur maar een oogje dichtdoen. De derde klas is er deze keer niet bij. De meisjes zien eruit alsof ze naar een receptie moeten en de meeste jongens hebben zich ook al in hun zondagse kleren gestoken. Er hangt iets feestelijks in de klas, en ofschoon niemand uit de band springt, voelt mijnheer De Bruyn toch heel goed, dat de hoofden en harten vervuld zijn met dingen, die niets met aardrijkskunde hebben uit te staan. De kaart van Afrika hangt voor de klas en mijnheer De Bruyn vertelt over de Unie van Zuid-Afrika, die gegroeid is uit een verversingsstation van de Oost-Indische Compagnie aan de Kaap de Goede Hoop. Hij wijst plaatsen aan en rivieren en zijn stok gaat naar de plek, waar het beroemde Krugerpark ligt, maar hij vreest, dat hij de volgende week alles wel opnieuw zal moeten vertellen en aanwijzen. Slechts een enkele jongen en een paar meisjes hebben belangstelling voor de Unie van Zuid-Afrika. Dat zijn de jongelui, die van het tekenen nooit veel terecht brengen. Zij krijgen toch geen prijs van Elizabeth Fresco!

Het lijkt wel, of er geen eind aan dat lesuur komt! Maar eindelijk gaat toch de bel, die de wisseling van de lessen aankondigt. Meteen staat de hele klas op en begint, eerst fluisterend, doch weldra wat luider, het gebabbel over de komende prijsuitreiking.

De tekenzaal ziet er echt gezellig uit: bloemen op de lessenaar en de stoelen geschikt rondom de kleine tafeltjes, die gewoonlijk alleen op de ouderavonden worden gebruikt.

De leraren en de leraressen zijn allemaal present, want het tweede lesuur is die middag afgelast. De klassen die met de prijsuitreiking niets te maken hebben, zijn naar huis gestuurd.

Mijnheer De Raadt spreekt de jongelui het eerst toe. Hij vertelt dat deze derde klas het er prachtig heeft afgebracht. Mevrouw Fresco schreef in haar brief aan de school, dat deze klas de grote Rembrandt eer aandoet, want van de dertig jongens en meisjes zijn er verscheidenen, die een meer dan gewone aanleg vertonen. Ze wil het daarom niet bij één prijs laten. Voor een ieder die werkelijk goed werk heeft geleverd, is een verrassing beschikbaar, die bestaat uit een mooi boek met afbeeldingen van beroemde schilderijen. Het is wel in het Engels geschreven, maar dat mag voor jongelui van de derde Ulo geen bezwaar zijn!

De jongens en meisjes die nu eenmaal geen tekenknobbel hebben, krijgen toch nog een reproductie van een ets van mevrouw Fresco zelf. Als dat allemaal is gezegd en de kleinere prijzen zijn uitgedeeld, blijven er nog drie over, die niet aan de beurt zijn gekomen: Jan Olie, Ankie van de Voort . . . en Lizelot Leydecker. Ze zijn alle drie merkbaar opgewonden. Voor wie van hen zal de grote prijs zijn? „Er niet op rekenen, er niet op rekenen,” zo waarschuwt een stem in het hart van Lizelot, maar tegelijk hoopt ze toch, dat ze het zal zijn. Of is het Jan Olie, zoals ze heeft gedroomd? Jan kan werkelijk mooi tekenen. Het is het enige vak, waarvoor hij altijd hoge cijfers haalt.

Mijnheer De Bruyn laat de spanning niet langer duren dan noodzakelijk is. „Ik zal nu maar met de hoofdprijs beginnen,” zegt hij. „Die is dit jaar voor . . . Lizelot Leydecker. Eerlijk verdient, Lizelot. Jouw werk was inderdaad het beste van alles wat de klas heeft ingezonden. Maar mevrouw Fresco heeft mij toch gevraagd je te zeggen, dat je wat voorzichtig moet zijn met het grijpen naar te moeilijke onderwerpen en naar een techniek, die je nog

niet machtig bent. Je hebt het je zelf erg moeilijk gemaakt, meisje. Het olieverf-schilderen is nog wel wat zwaar voor je. Mevrouw Fresco raadt je aan vooral veel te oefenen en vooral ook de theorie niet te verwaarlozen. Je moet nog veel leren, maar als je dat doet, kun je ook iets bereiken. En nu, Lizelot, reik ik je hierbij de prijs over namens mevrouw Elizabeth Fresco, onze oud-leerlinge. Kom maar eens wat naderbij, Lizelot. Hier heb je de oorkonde en hier is het boek. In deze enveloppe vind je de cheque. Omdat alles de laatste tijd zoveel duurder is geworden, is het bedrag van vijftig gulden verhoogd tot vijfenzeventig gulden. Als je wat zuinig aan doet, kun je daar wel een weekje van met vakantie gaan. Van harte hoop ik, dat je er werkelijk eens even uit kan. En dan allemaal een „hiep-hiep-hoera” voor onze oud-leerlinge mevrouw Fresco en voor onze tegenwoordige leerlinge Lizelot Leydecker. Een daverend „hiep-hiep” klinkt door de klas, begeleid door

handgeklap en voetgetrappel. De onderwijzers doen spontaan en hartelijk mee aan de ovatie. Ook Jan Olie en Ankie worden in de hulde betrokken en met mooie prijzen beloond.

Als het weer stil geworden is in de tekenzaal, staat mijnheer De Raadt nog glimlachend te kijken naar zijn jongens en meisjes. Dan vraagt hij wie er géén thee met cake wil, waarop een paar bengels achter in het lokaal zacht beginnen te zingen:

„Thee, thee, thee moet er wezen,
Thee, thee, thee moet er zijn . . .”

Als de jongelui zien, dat deze inbreuk op de schoolorde ze ditmaal niet wordt aangerekend, nemen ze het lied over, terwijl ze naar de gang gaan. Op door schragen gedragen tafels staan de kopjes al klaar, die haastig door de onderwijzeressen worden volgeschonken uit grote ketels, waar de conciërge mee is komen aandragen.

Wie een kopje warme thee heeft bemachtigd met een ferm stuk cake, heeft z'n mond voorlopig voor iets anders nodig dan om te zingen.

Daardoor neemt het oorverdovend lawaai van de zingende klas snel af, tot het weldra geheel is verstomd en de jongens en meisjes in kleine groepjes bij elkaar van de traktatie staan te genieten. Die stilte duurt maar kort; dan zwelt het gemurmel en gezoem van zacht sprekende stemmen weer aan. Over allerlei praten ze nu met elkaar, maar toch het meest nog over de uitslag van de wedstrijd. Ze zijn het er allemaal over eens, dat Lizelot de prijs eerlijk heeft verdiend en ze vinden het reusachtig, dat er dit jaar ook nog zoveel waardevolle troostprijzen waren en eigenlijk niemand onbeloond naar huis hoeft te gaan.

Lizelot staat met een kleur van opwinding op haar wangen te

gloriëren in een kringetje vrienden en vriendinnen, tot Miep Bakker opeens zegt: „En nu de traktatie nog, Lizelot!”

Lizelot kijkt het troepje om haar heen bijna angstig aan. Ruw geschat zijn het er zeker tien. „Ja hoor,” zegt ze, „natuurlijk trakteer ik, dat was afgesproken, maar ik kan toch de hele klas niet fuiven?” Aan Lizelots stem is duidelijk te horen, dat ze wat verlegen is met het geval.

„Je hebt toch een cheque van vijfenzeventig gulden,” plaagt een van de jongens, maar een ander pakt hem gelijk bij de schouder. „Maak je er maar niet ongerust over, Lizelot,” zegt hij, „wij nemen hèm wel voor onze rekening.”

Zo langzaam aan groeit het aantal lege kopjes op de tafels en wordt het tijd om naar huis te gaan. Lizelot is nog altijd aan het babbelen met de vier vriendinnen aan wie ze een traktatie heeft belóófd. Het liefst zou ze nu maar direct naar huis gaan om het grote nieuws aan vader en moeder te gaan vertellen, maar er is immers niemand thuis op deze tijd van de dag!

Dan nu maar eerst met de vriendinnen naar de cafetaria op de Markt. Met de fiets zijn ze er gauw. Alleen Gootje heeft geen fiets. Die moet dan maar bij Lizelot op de bagagedrager.

Vrolijk en wat meer bellend dan strikt noodzakelijk is, fietsen de meisjes op de Markt aan. Voor de ruiten van de cafetaria, waarachter de heerlijkheden die binnen te krijgen zijn, in gips en stopverf aanlokkelijk staan te pronken, maken ze hun keus. Na wat wikken en wegen besluiten ze tot een „parfait”: een glas met een heerlijke combinatie van vruchten, ijs, spuitwater en slagroom, versierd met een waaievormige wafel. Zo iets komt in een gewoon restaurant toch minstens op tachtig cent. In de cafetaria betaal je er twee kwartjes voor. Met d'r vijfjes wordt dat dan toch nog een rijksdaalder. Dat valt Lizelot wel een beetje tegen, want ze wil voor haar huisgenoten ook graag nog wat meebrengen.

Maar ze heeft zo gul beloofd te trakteren, dat ze nu niet op een dubbeltje kan gaan knibbelen. Op hoge barkrukken zitten de meisjes na enkele minuten in de hoogopgetaste glazen te lepelen. Opeens zegt Miep: „Op je gezondheid, Lizelot.” Ze heft daarbij haar halflege glas hoog op, alsof ze een rede wil afsteken.

„Ook zo, Lizelot,” antwoorden de anderen, met pretlichtjes in hun ogen. Ook zij laten zich daarbij van de krukken zakken en heffen hun glas tot boven hun hoofden. Andere bezoekers van de cafetaria beginnen naar de meisjes, die duidelijk in feeststemming zijn, te kijken.

„Zeker geslaagd voor een examen?” vraagt een vrouw aan Lizelot.

„Ze is wel geslaagd, mevrouw,” antwoordt Kitty voor haar, „maar niet voor een examen. Ze is nog familie van Rembrandt, moet u weten.”

De vrouw denkt, dat de meisjes haar voor de mal willen houden. Daarom kijkt ze Kitty even heel boos aan. Dan draait ze haar kruk een halve slag om, zodat ze met haar rug naar de meisjes komt te zitten. Tegen een buurvrouw begint ze te klagen over „de jeugd van tegenwoordig”, zó luid, dat de vriendinnen het nog net kunnen horen. Miep begint te proesten en Gootje en Kitty en Ankie dreigen het ook op hun lachspieren te krijgen. Lizelot vindt het echt niet leuk meer. „Ik stap op,” zegt ze opeens en meteen zakt ze van haar kruk en loopt op de uitgang toe. „Wat ga je nou doen?” vraagt Gootje, „het werd net zo leuk.” „Niks leuk,” antwoordt Lizelot wat bits, „en het wordt ook echt tijd om op huis aan te gaan.”

Buiten zegt Kitty: „Het was allemaal reuze. Bedankt hoor. En als je nog eens zo beroemd wordt als Elizabeth Fresco, laat je al de latere leerlingen van de derde maar op een parfait fuiven. Tot

in verre geslachten zullen ze je er altijd dankbaar voor zijn.”
„Zover ben ik nog niet hoor,” zegt Lizelot bescheiden, maar in haar hart haakt toch iets van de woorden van Kitty vast: „Als je nog eens zo beroemd wordt als Elizabeth Fresco . . .”

Bij een kruispunt nemen de vriendinnen afscheid van elkaar. Het is werkelijk wel wat laat geworden, daarom nemen ze allemaal de naaste weg naar huis. Gootje stapt over op de bagagedrager van Miep, die nog een eindje haar kant op moet. Lizelot fietst alleen verder. Het is haar, of ze droomt. De prijs, de hóófprijs . . . o ja, ze moet ook nog wat meebrengen voor thuis. Bij „Maison Mertens” stapt ze af. Ze koopt er vier gebakjes, maar ze moet nemen wat er zo laat op de middag nog is: twee schuimgebakjes, een slagroomwafel en een mokkapunt.

Om kwart voor zes komt ze thuis. Aan het eten is nog niets gedaan en ze moet toch ook eerst nog een andere jurk aantrekken en dat colliertje van moeder weer opbergen. Dat zal een latertje worden. Maar als ze straks horen wat de oorzaak is, zal niemand op haar mopperen.

Als ze net de pannen op het gas heeft staan, komt moeder thuis. Tien voor zes. Dat is vroeg. Met haar mantel nog aan komt ze naar de keuken. „Hoe is het gegaan, kind?” vraagt ze . . . „De prijs? De hóófprijs? Wat vind ik dat fijn voor je . . . en voor ons allemaal.” Ze pakt Lizelot om de schouders en geeft haar op elke wang een zoen. „Wat worden we bij al onze zorgen toch nog gezegend, kind. Wim door zijn examen en jij de hóófprijs!”

Het valt Lizelot op, dat moeder er weer erg moe uitziet. „Hebt u het druk gehad, vandaag?” vraagt ze bezorgd.

„Och, het is altijd druk en dat zal straks, in de vakantietijd, nog wel erger worden.”

„U bent moe.”

„Nu ja, ik heb me nogal gehaast en ik heb wat hard gelopen om gauw thuis te zijn.”

Het gesprek tussen moeder en dochter breekt hierbij af, omdat de mannen onderwijl zijn thuisgekomen. Ze zijn allebei even blij met het succes van Lizelot als moeder. Als ze om halfzeven aan tafel gaan, dankt vader zó innig voor al het goede, dat de Here hun nog gegeven heeft, dat er tranen in de ogen van Lizelot springen. Nog eer vader „amen” heeft gezegd, heeft ze ze al met de rug van haar hand weer weggeveegd. „Hoeven ze niet te weten,” denkt ze daarbij.

Die avond smullen ze bij een extra lekker kopje thee van de gebakjes, die Lizelot heeft meegebracht.

„Jij weet wat je vader toekomt,” zegt vader lachend, als hij op het punt staat een stuk van de mokkapunt af te happen en moeder, die gebogen over de slagroomwafel zit, zegt, dat ze zelden zulke lekkere gebakjes heeft gegeten. Wim bijt ook met smaak in zijn schuimtaartje, ofschoon hij meer van een hartig hapje houdt en Lizelot zelf lepelt met kleine beetjes de schuimkop van haar gebakje af.

In de loop van de avond zegt vader: „Als het nu nog even kan, schrijf dan een kort briefje aan Riek.”

Lizelot wil dat graag doen. Riek behoort toch altijd nog bij hun gezin, al is ze al een jaar of vier getrouwd. Maar Lizelot moet ook nog jaartallen leren en de klok draait maar. Ze wil de vreugde niet verstoren; daarom praat ze niet over die jaartallen en gaat ze het briefje aan Riek schrijven, dat Wim nog even op de post zal brengen. Het gaat dan in elk geval de volgende dag met de eerste lichterling mee.

Om even tien uur gaat Lizelot naar boven. „Niet te lang talmen met uitkleden, je hebt je slaap zo hard nodig,” roept moeder

haar nog na, als ze al halverwege de trap is. De „oorkonde” en het boek, die in de loop van de avond door al de huisgenoten grondig bekeken zijn, heeft Lizelot mee naar boven genomen. De cheque heeft vader in zijn portefeuille gestoken. Hij zal die, nadat Lizelot hem heeft afgetekend, voor haar innen bij de bank, waar hij geregeld zaken mee doet.

Boven gekomen kleedt Lizelot zich vlug uit. Dankbaar en blij knielt ze neer om haar avondgebed te doen. Maar als ze eenmaal onder de dekens ligt, voelt ze dat ze echt moe is. „Nu je ogen dicht kunnen doen en lekker gaan slapen,” denkt ze. Als die jaartallen er maar niet waren! Ze schakelt het kleine leeslampje in en uit de tas, die naast haar bed staat, haalt ze haar geschiedenisboek.

De Patriotten en de Prinsgezinden, de Franse revolutie, de Bataafse Republiek, het Koninkrijk Holland, Napoleon . . .

Daar gaat het allemaal over. Ofschoon Lizelot wel van geschiedenis houdt, kunnen haar op dit ogenblik die jaartallen geen steek schelen. Haar gedachten zijn ook niet helder meer na zo'n drukke en bewogen dag . . . Maar dan opeens schrikt Lizelot. De

muren van haar kamertje wijken weg. En in de verte ziet ze een klein lichtje schijnen. Dat lichtje wordt groter en het komt langzaam op haar toe. Lizelot wil haar ogen dichtdoen om het niet te zien, maar er is geen beweging in haar oogleden te krijgen. Dan wil ze haar ogen met haar handen beschutten tegen het steeds feller wordende licht. Maar ook dat lukt haar niet. Haar handen en haar armen zijn als verstijfd. Ze kan geen spier bewegen. Dat is iets verschrikkelijks! Ze probeert te roepen, of desnoods te gillen, maar haar keel is als dichtgeschroefd.

Het licht verandert langzaam in een gestalte, een man. Ze herkent hem van een plaatje uit haar geschiedenisboek. Het is . . . het is . . . *Napoleon*.

Maar wat is hij dan groot! Ze heeft altijd gedacht, dat Napoleon maar een klein mannetje was. „De kleine korporaal” noemden ze hem. Als hij heel dicht bij haar is gekomen, blijft hij opeens staan. Van haar keel wordt dan meteen dat beklemmende weggenomen en haar stembanden raken weer los.

„Wat bent u groot,” zegt ze tegen Napoleon, „in mijn geschiedenisboek staat . . .”

„Niks met jouw geschiedenisboek te maken. Daar kan wel instaan, dat ik niet besta.”

„U hebt natuurlijk wel bestaan, maar u bent nu toch al lang dood?”

„Hoe kom je daarbij, ik dood? En ik sta hier voor je: de gróte Napoleon.”

„U wilt me toch geen kwaad doen? Ik ben wel een beetje bang voor u.”

„Hoef je helemaal niet te zijn, als je me vertelt, waar Elizabeth Fresco woont.”

„Dat weet ik echt niet, Napoleon. In Amerika. Maar dat is natuurlijk niet genoeg. Wilt u haar een brief schrijven?”

„Gaaf het jou wat aan, aan wie ik brieven schrijf?”

„Nee Napoleon, maar ik weet echt niet, waar Elizabeth Fresco woont.”

„Geef mij die cheque dan maar, die je van haar gekregen hebt; daar zal haar adres wel opstaan.”

„Die heeft mijn vader . . . en ik zou die toch ook niet aan u geven.”

Dat laatste zegt Lizelot heel zacht, maar Napoleon schijnt het toch gehoord te hebben.

„Niet geven? Niet geven?” zegt hij kwaad, „dat neem ik niet. Dáár . . .”

Lizelot ziet dat hij zijn rechterhand, die verschrikkelijk groot is, naar haar opheft.

Ze geeft een gil . . . en met die gil schrikt ze wakker.

Moeder staat voor haar bed, met het leeslampje in haar hand. Het geschiedenisboek ligt nog open op de dekens.

„Maar Lizelot,” zegt moeder, „dat gaat zo toch niet, hè? Dat je ijverig bent, is prachtig en dat je niet graag lage cijfers krijgt kunnen we begrijpen. Maar dit gaat toch te ver, kind. Doe je dat wel meer: met dat lampje in bed liggen leren?”

Lizelot hoort maar half wat moeder zegt, zó is ze nog bezig met haar droom. „Ik dacht dat Napoleon voor me stond en me wilde slaan,” zegt ze. Terwijl ze dat zegt, begrijpt ze dat ze gedroomd moet hebben. „Dat was maar onzin, hoor, maar het was net echt,” zegt ze dan snel, „ik ben er nog een beetje angstig van.” „Napoleon is hier niet, hoor,” antwoordt moeder lachend, „daar kun je gerust op zijn. Maar ik ben over jón niet helemaal gerust. Dat jaartallenboek zal ik maar mee naar beneden nemen en dat lampje is hier ook niet vertrouwd, merk ik. Ik zal je wat water geven. Hier, drink maar eens en dan maar weer onder de dekens, tot morgenochtend halfacht.”

Lizelot heeft haar ogen alweer dicht. Ze is erg moe en wil maar het liefst weer gauw gaan slapen.

Moeder stopt haar nog eens lekker toe en loopt dan op haar tenen naar de gang. Het geschiedenisboek en het leeslampje houdt ze in haar linkerhand.

Buiten slaat een torenklok twee uur.

7. DE WOLKEN STAPELEN ZICH OP

Het zou met die overgangsrepetities nog wel zijn meegevallen, als moeder haar dat leeslampje maar niet had afgenomen. Zo denkt Lizelot een paar dagen voor de vakantie, als ze weer werk terugkrijgt, dat maar een klein vijfje waard was. Ze gaat tòch over. Dat heeft mijnheer De Raadt haar nu al voor de derde maal verteld. Allemaal goed en wel, als ze met september dan maar ineens goed kon beginnen. Maar daar ziet het niet naar uit. Het werken buiten de deur valt moeder zwaar. Dat is haar goed aan te zien. Ze maken zich werkelijk wat ongerust over haar. De dokter heeft ook gezegd, dat moeder er nodig eens een poosje uit moet, maar daar kan de eerste maanden zeker niets van komen. Misschien kunnen ze haar in het museum na de vakanties een paar weken missen, zo tegen half september. Maar het kan ook een maand later zijn, want er moet zo gauw mogelijk na augustus een afdeling gereorganiseerd worden, waar ze moeder bij nodig hebben. Vader zegt dat ze dat reorganiseren dan toch maar zonder mevrouw Leydecker moeten doen, want dat moeders gezondheid vóór gaat. En Riek heeft een lange brief geschreven, vol waarschuwingen. Moeder moet dat hele museum in de steek laten, zo schrijft ze en dan minstens een maand bij háár komen logeren. Riek woont heerlijk buiten. Ze heeft een grote tuin, waar moeder bij goed weer zou kunnen liggen en geen vijf minuten van haar huis begint het bos, waar ze zou

kunnen wandelen. „Breng Lizelot dan mee,” zo staat ook nog in de brief, „de tweeling wordt allerschattigst. Ze zal zich best met ze kunnen amuseren.”

Ja, Riek heeft twee kleine robbedoezen van drie jaar, Cootje en Tootje. Lizelot heeft ze in geen half jaar gezien, want Riek woont een heel eind weg en het reizen is duur. Als alles thuis was zoals vroeger, zou ze in de vakantie best een weekje naar Riek mogen gaan. Nu komt er vanzelfsprekend niets van.

Nog een week werkt moeder door. Dan gaat ze naar de dokter . . . en ze schrikt van wat ze daar hoort.

„U zult er eens een poos helemaal uit moeten, mevrouwjtje.”

„Maar dokter, hoe moet dat dan? In het museum kan ik moeilijk worden gemist. De drukke tijd begint daar juist te komen . . . en m'n huisgezin . . .”

„Niks aan te doen, mevrouwjtje. U houdt het zo hoogstens nog een paar weken uit en dan kon het wel eens te laat wezen.”

„Te láát, dokter? Is het dan zó erg?”

„Zó erg is het nòg niet. Een flinke poos volstreekte rust en een goede verpleging, dan kan het allemaal nog wel weer goed komen.”

Moeder moet even nadenken voor ze de dokter antwoord kan geven. Dan zegt ze: „Ik heb een getrouwde dochter, die een ruim huis heeft, met een grote tuin. Ze woont vlak bij het bos. Daar zou ik wel terecht kunnen.”

„Dat zou ik u toch niet aanraden, mevrouw Leydecker. Die dochter heeft kindertjes, is het niet?”

„Een allerliefste tweeling, dokter, van drie jaar.”

„Juist, en als oma dan komt logeren, helpt ze 's morgens wat in de huishouding en 's middags gaat ze met de tweeling naar het bos. We weten best hoe dat gaat. Dat is natuurlijk wel erg ge-

zellig voor u en ook voor die dochter en voor die kindertjes. Maar dat moet u nu net níet hebben. Rust hebt u nodig. U moet zèlf verzorgd worden.”

„Mijn dochter zal goed voor mij zorgen.”

„Dat begrijp ik, mevrouw, maar neem nu eens een goede raad van mij aan, mevrouw: u gaat voor minstens drie maanden naar een sanatorium. Als alles dan goed is, kunt u nog een paar maanden nakuren bij uw dochter.”

„Maar dokter!” Moeder begint bijna te schreien.

„Als het niet hard nodig was, zou ik u dit niet opleggen, mevrouw. Spreek er eens met uw man over. Ik weet een heel goede inrichting aan de rand van het bos, waar uw dochter zo dichtbij woont.”

Na dat bezoek bij de dokter gaat moeder even naar vader in de zaak. Ze vertelt hem wat de dokter heeft voorgesteld en ze vraagt: „Hoe moeten we daarmee aan?”

„In elk geval eerst voor jouw gezondheid zorgen,” zegt vader, „al dat andere vindt dan ook wel een oplossing. Ik zie ook niet zo direct hoe het moet gaan. Voor Lizelot zal het nog moeilijker worden. En voor ons allemaal. Maar nu het zó staat, ga jij vóór.”

„Het is zo erg moeilijk,” zegt moeder zacht. „Wie had nu zo iets gedacht? Ik voelde me alleen maar wat moe de laatste tijd.”

„Het valt mij ook erg tegen en ik zie er ook zo direct nog geen gat in. Maar we hoeven de zorgen en de teleurstellingen ook niet alléén te dragen, hè? Onze Vader in de hemel heeft beloofd, dat Hij voor ons zorgen zal. Het komt er nu maar op aan, dat we daarop vertrouwen. Als we Hèrn gelovig om uitkomst vragen, zal Hij ons horen en helpen . . . op Zijn tijd en zoals Hij dat goed voor ons heeft gedacht.”

„Ik vindt het ook voor Lizelot allemaal zo erg. Er komt nu nog

méer zorg op haar schouders. Wat moet er zo van haar leren terechtkomen?”

„Lizelot moet óók leren, dat God wel eens andere gedachten over ons leven heeft dan wij zelf. Later zal ze dan zien, dat die andere gedachten ook bétère gedachten waren.”

Lizelot vindt het de laatste tijd maar een vervelende boel thuis! Ze zou er haar goede humeur voorgoed bij verliezen! Vader en moeder lopen allebei met bedrukte gezichten rond. Ze voelt dat er wat is, wat naars, maar wat? Wim schijnt niks te voelen! Die heeft z'n werk op de zuivelfabriek er zo ongeveer op zitten. De volgende week gaat hij met vakantie. Het Schwarzwald is van de baan en van dat plan om naar de Ardennen te gaan is ook niets gekomen. Wim gaat met acht jongens uit zijn laatste H.B.S.-klas naar Texel. Het moet daar ook heel mooi zijn . . . en niet zo duur als in het buitenland. Wim heeft op de zuivelfabriek prettig gewerkt en er ook een aardig centje verdiend. Hij wil al dat geld niet in de vakantie ineens weer opmaken. Zo heeft hij aan Lizelot verteld.

Dat hij elke week de helft van zijn loon aan moeder heeft gegeven, is een geheimpje tussen hem en haar. Wim loopt er onderwijl al eens over te denken, of hij zijn plan om ingenieur te worden maar niet op zal geven. Ook al zou hij een beurs krijgen, is het voor zijn ouders toch nog veel te zwaar om nog minstens vijf jaar voor hem te moeten zorgen! Elke dag wil hij er thuis over spreken, maar de goede gelegenheid heeft hij er nog steeds niet toe gevonden. Toch moet het van zijn hart voor hij naar Texel gaat . . .

Op de zaterdagavond voor Wims vertrek zitten ze met hun viertjes bij elkaar in de huiskamer: vader en moeder en Wim

en Lizelot. Wim kijkt nog wat na voor zijn reis en Lizelot zit te blokken voor een van de laatste repetities. Nog een goede week, dan zit het derde schooljaar er voor haar op.

Vader leest de krant en moeder rust wat uit op de divan.

Na het gezamenlijke kopje thee, dat vader voor deze keer heeft ingeschonken, zegt hij: „Nu moeten we toch ook nog eens even met elkaar praten.”

„Ik heb zeker nog voor een uur werk,” antwoordt Lizelot, wie de schrik om het hart slaat, dat er alweer een aanslag wordt gedaan op haar schaarse studietijd.

„Wat we met jullie te bespreken hebben, is belangrijker dan dat werk,” zegt vader rustig. Hij kijkt daarbij zó ernstig, dat Lizelot ervan schrikt en zonder verder morren haar boeken dichtslaat. Dan begint vader zachtjes en voorzichtig te vertellen, dat het met moeder niet zo best gaat. Och, ze weten dat eigenlijk al een hele poos, maar nog nooit is daar hardop over gesproken.

Lizelot wordt, nog vóór vader verder gaat, door een vreemde angst aangegrepen en Wim zegt: „Als ik soms niet naar Texel kan, zeg het dan maar ineens.”

Vader gaat op dat zeggen van Wim niet in, maar hij vertelt, dat de dokter het hard nodig vindt, dat moeder er eens een poosje uitgaat.

„Waar naar toe?” vraagt Lizelot.

„Naar een sanatorium.”

Daar schrikken ze van. Is het dan zó erg?

„Er is een plaatsje voor haar besproken in Zonneheuvel. Dat ligt dicht bij het huis van Riek, een eindje het bos in. Moeder zal daar volgende week heen gaan, als de vakantie van Lizelot begint. Die neemt dan in ons klein gezinnetje van twee personen voor een weekje de plaats van moeder in. Daarna gaat de zaak een poosje dicht, zoals ieder jaar, en gaan we naar Riek.

We zijn dan vlak bij moeder en kunnen haar elke dag bezoeken. Als jij, Wim, van Texel komt, kun je eerst ook nog een poosje bij Riek logeren eer je naar Delft gaat.”

„Kan dat nou wel, dat Delft?” vraagt Wim.

„Hoe bedoel je dat, m'n jongen?”

„Nou ja, ik dacht zo, dat een sanatorium nogal wat zal kosten. Zou het niet beter zijn, dat ik ook wat ging verdienen? Het werken is me best bevallen.”

„Dat is weer een nieuw gezichtspunt. Inderdaad zal die studie van jou grote offers van ons vragen. Maar heb je er goed over nagedacht, Wim, of komt dat plan nu ineens in je op? Het zou ons veel verlichten, maar dan is Delft ook voorgoed van de baan. Later komt er van zo'n studie niets meer.”

„Ik heb er al eerder over nagedacht, vader. Misschien moet ik niet naar Delft. Ik weet niet hoe ik dat zo zeggen moet, dat jullie me begrijpen. Ik bedoel: misschien is er iets anders voor mij, dat evengoed of nog beter is.”

Als Wim dat zegt, krijgt hij een hoogrode kleur. Hij kan het van zich zelf niet uitstaan, dat hij niet durft te zeggen wat hij eigenlijk meent: ik heb er de laatste weken ernstig rekening mee gehouden, dat God misschien een andere levenstaak voor mij heeft dan dat wat ik zelf altijd zo graag heb gewild.

„Heb je misschien al wat op het oog?” vraagt vader.

Wim haalt de schouders op, alsof het iets is, wat niets te betekenen heeft. „Op de zuivelfabriek willen ze me graag terug hebben, voor de administratie, of op het laboratorium. Ik kan dan voor rekening van de fabriek verder gaan in de handelsvakken. Eerst het praktijkdiploma, dan het staatspraktijkdiploma of de middelbare akte. Ze willen me in de techniek ook wel wat inwerken, als ik daar interesse voor heb. Er zijn op het ogenblik prachtige avondlessen te krijgen. Je ziet, ik kan vele kanten uit.”

„Je overvalt ons daar een beetje mee, Wim, ik moet over alles wat je daar hebt gezegd, nog eens ernstig nadenken en er ook met moeder over spreken. En niet te vergeten: bidden, of God de Heer ons het juiste inzicht en de juiste keuze in het hart wil geven. En wat zegt onze Lizelot over alles wat ze deze avond heeft gehoord?”

Vader zegt dat laatste heel vriendelijk, terwijl hij zijn jongste over de blonde krullen strijkt. Voor haar komt nog een bittere pil, die hij haar helaas niet besparen kan.

„Ik zou mijn plannen nooit zo gemakkelijk op kunnen geven als Wim,” zegt ze.

„Weet jij of dat gemakkelijk voor hem is?” vraagt vader ernstig. Neen, dat weet Lizelot niet. Beschaamd buigt ze haar hoofd.

„Jullie begrijpt dat het verblijf in een sanatorium altijd even duurt. Dat is nooit een kwestie van weken, maar van maanden.”

„En hoe moet het hier dan gaan?” vraagt Lizelot met een bezorgdheid in haar stem, die bijna angst is.

„Daar hebben wij, je moeder en ik, ook ernstig over nagedacht en we zien maar één mogelijkheid.”

„Dat Lizelot er zich voorspant.”

„Juist kind.”

„Het duurt máánden, zei u.”

„Minstens drie maanden in het sanatorium en dan nog een paar maanden nakuren. Bij elkaar zal dat wel een half jaar duren en als moeder dan weer gezond thuis mag komen, kunnen we alleen maar dankbaar zijn.”

„Gaat ze dan weer terug naar het museum?”

„Waarschijnlijk niet. Maar reken er niet op, dat moeder dan direct alles weer zelf kan doen. Nee Lizelot, hoe erg we het ook voor je vinden, het zal je een jaar kosten. Dan is er een goede hoop op volledig herstel en als Wim aan het werk blijft, kun jij

weer naar school teruggaan. Wat is een jaar op jouw jonge leven? Wim brengt groter offer dan jij, meisje!”

Lizelot begrijpt het allemaal heel goed. Haar verstand verwerkt het wel. Zelf zou ze ook geen betere oplossing weten, maar haar h art wil er niet aan . . . een h eel jaar verlies!

Jan Olie en Miep, en Kitty en Ankie en al die anderen straks naar de vierde en op tijd examen doen. Zij op z'n best over een jaar met een lagere klas mee leren en achteraan komen. Ze vindt het verschrikkelijk. Hoe komt ze die twee jaar door!

Lizelot laat haar armen slap op het tafelblad vallen, haar hoofd buigt zich tot op die armen en ze begint luid te schreien. Om zich zelf en om moeder die ziek is en van hen weggaat, om Wim die z'n studie helemaal op moet geven, om vader wie het zichtbaar moeite kost om het allemaal te regelen en te vertellen. Om iedereen en alles snikt Lizelot haar machteloos verdriet uit.

Een poosje laten ze haar begaan. Dan voelt ze een zachte hand op haar hoofd. „Kindje toch, kindje toch,” hoort ze moeder sus end zeggen. Zo sprak moeder tot haar, toen ze nog een klein meisje was en soms ook zo erg verdrietig kon zijn, als haar iets niet naar de zin was, of haar iets tegenviel.

„Kun je het niet overgeven, Lizelot? Heb je daar al eens om gebeden?”

„Al zo vaak, maar het helpt niet.”

Terwijl ze dat zegt, weet Lizelot, dat ze niet helemaal de waarheid spreekt. Ze heeft werkelijk al vaak gevraagd, of God de Heer de zorg en de narigheid weg wilde nemen. Of moeder weer thuis mocht komen van dat nare museum, of zij meer tijd mocht krijgen voor haar schoolwerk, of ze een goed cijfer mocht halen voor haar repetities. Maar nog nooit heeft ze gevraagd, of Hij haar gelukkig en tevreden wilde maken met haar leven. Nog nooit heeft ze Zijn zegen afgesmeekt op haar werk in moeders huishouding...

„Bidden helpt altijd, kind,” zegt moeder, „ook als God een moeilijke weg met ons gaat.”

Allerlei gedachten dwarrelen door het hoofd van Lizelot. Ze weet de goede er niet uit te kiezen en vast te houden. Ze kan ze geen baas.

Moeder ziet wel, dat haar meisje vecht, maar de moeilijkheden schijnen groter te zijn dan haar krachten. Ze moet ophouden zich te verzetten. Ze moet haar handen in de sterke handen van haar Vader in de Hemel leggen. Als ze dat kan . . . en wil, dan zal het goed komen met Lizelot!

„Lizelot,” vraagt moeder na een poosje, „hoe heb je dat schilderstukje voor de wedstrijd ook weer genoemd?”

„Zon achter de wolken.”

„Juist, zon achter de wolken. En dacht je nu heus, dat Gods zon niet schijnt achter de wolken van jouw leven?”

Even licht er iets op in de ogen van Lizelot. Dan worden ze meteen weer dof.

Moeder laat het er dan voor die avond maar bij. In haar hart bidt ze nog: „Och Here, help mijn opstandig meiske toch. Ze maakt het zich zelf zo moeilijk, omdat ze haar strijd alléén wil strijden, zonder U.”

8. MOEDER REIST AF

Precies een week nadat Wim met een zwaar bepakte fiets naar Texel is vertrokken, wordt moeder in het sanatorium opgenomen. Vader en Lizelot brengen haar weg. Zonneheuvel is een modern, licht gebouw, dat op een hoge, open plek aan de rand van het bos is opgetrokken. Rondom het gebouw zijn prachtige grasgazons, met hier en daar wat bloemen. Op het gras zijn enkele ligstoelen schijnbaar achteloos neergezet, waarop patiënten die al flink aan het opknappen zijn, liggen te lezen, of zich met een eenvoudig handwerkje bezighouden. Het is een prachtige dag, als moeder bij de hoofdingang uitstapt. Vader wijst naar de ligstoelen en zegt: „Niet gek om zo te zien. Ik zou hier ook best een poosje willen komen om eens wat uit te blazen.” Dat is maar een grapje om moeder een beetje op te vrolijken.

De portier die ze binnenlaat, wijst ze een plaatsje aan op een gezellige bank in de hal, waar ze een aardig gezicht hebben op een groot aquarium.

„De zuster komt zo bij u,” zegt de man.

„Het ziet er hier zonnig en vrolijk uit,” denkt Lizelot, „het kan niet naar zijn om hier een poosje te zijn.”

Als Lizelot daar nog wat over aan het napeinzen is, komt de zuster er al aan, een jonge, donkere vrouw met heel vriendelijke ogen. „U is zeker mevrouw Leydecker?” vraagt ze vriendelijk en meteen steekt ze moeder haar hand toe, waarbij ze zich voorstelt als „zuster Aleida”.

„En dat uw man en uw dochter? Gaat u maar mee, mevrouw, uw man en dochter kunnen dan even in de wachtkamer gaan. Daar, die blauwe deur.”

Lizelot kijkt moeder nog even na, als ze met de zuster in de lift stapt. Dan volgt ze vader door de blauwe deur in de wachtkamer. Daar slaat ook meteen haar stemming om. Het wachten duurt lang zonder moeder.

„Het lijkt wel, of ze ons vergeten,” zegt vader na een poosje.

„Ja,” antwoordt Lizelot en dan schiet er meteen een prop in haar keel en kost het haar grote moeite om niet te gaan huilen.

Als moeder op de zaal is gebracht, waar ze voorlopig haar plaatsje zal hebben, mogen vader en Lizelot nog even komen om afscheid van haar te nemen. Moeders bed staat voor een raam, dat uitzicht geeft op de gazons met de ligstoelen. Daarachter begint het bos. „Wat is het hier mooi,” zegt moeder, „en zo rustig. Ik denk dat ik hier wel gauw beter zal worden.”

Door het bos wandelen vader en Lizelot in een half uurtje naar het huis van Riek. Daar zullen ze nog een paar uur blijven, want hun trein vertrekt pas tegen de avond. Riek wil vader en haar zusje overhalen om een nacht te blijven. „Ik heb hier plaats genoeg,” zegt ze, „en dan kun je moeder morgen ook nog bezoeken. Dat zal ze even fijn vinden!”

Maar daar kan niets van komen. „Nee Riek,” antwoordt vader, „het is mooi van je aangeboden, maar dat kan werkelijk niet. De zaak moet morgen weer open.”

„Maar u hebt beloofd, dat u een week vakantie zoudt nemen. Ik reken erop, dat jullie dan allebei met pak en zak hier naar toe komen.”

Nu, dat wil vader wel beloven.

Lizelot heeft onderwijl de tweeling, Tootje en Cootje, die in de andere suitekamer aan het spelen zijn, ontdekt. Ze gaat naar ze toe en ze is op slag goede vrienden met de kleuters.

Riek maakt gauw een lekker boterhammetje klaar voor haar gasten en zo vliegen de paar uurtjes voorbij, die voor het bezoek aan Riek zijn uitgetrokken.

„Kunnen jullie nu heus nog niet een treintje overblijven?” vraagt Riek, als vader opstaat om te gaan vertrekken.

„Nee,” zegt vader, „beslist niet. Dan zijn we veel te laat thuis en Lizelot moet op tijd naar bed.”

„Lizelot ziet er moe uit,” vindt Riek.

„Ze heeft het erg druk gehad de laatste tijd.”

„Maar nu komt de vakantie, hè? Dan kom je maar gauw bij ons wat uitrusten, Lotteke. En vader, u hebt ook wel eens wat anders nodig. Zo eens in het jaar moet een mens er eens even uit.”

Jaap, de man van Riek, komt thuis van zijn werk, als vader en Riek op het punt staan te vertrekken. „Ik breng jullie nog even naar de trein,” zegt hij. Onderweg dringt ook hij er nog eens op aan, dat vader en Lizelot hun vakantie bij hen zullen doorbrengen. Hij belooft ook, dat hij en Riek moeder geregeld zullen bezoeken.

„Kun jullie de weekenden niet bij ons komen?” vraagt hij nog, als ze al bijna bij het station zijn.

„We zouden dat graag willen, Jaap,” antwoordt vader, „ik heb daar zelf ook al eens over gedacht, maar dat wordt me, eerlijk gezegd, te duur. We moesten de laatste tijd toch al wat zuinig aan doen en nu hebben we ook de kosten voor moeder er weer bij.”

Jaap begrijpt dat en Lizelot begrijpt het ook, maar het kost haar moeite dat mooie denkbeeld: „de weekenden naar Riek en naar moeder” zo maar te laten schieten. „Dat geld, dat geld,” denkt ze verdrietig, „altijd maar weer dat geld!”

9. MOEDER IS EEN SCHAT!

Aan het eind van dezelfde week valt de laatste schooldag voor de vakantie. Mijnheer De Raadt maakt daar altijd wat feestelijks van. De hele Ulo komt dan bijeen in het gymnastieklokaal, waar de rapporten worden uitgedeeld en de overgangen bekend gemaakt. Ook het toespraakje tot de scheidende leerlingen hoort bij het samen-zijn. Dit jaar hoort ook Lizelot bij die „scheidende leerlingen”. Het is voor haar geen prettig afscheid want het diploma is er voor haar niet bij. Lizelot gaat vóórtijdig van school, terwijl de jongens en meisjes met wie ze zo lang samen heeft geleerd, naar de examenklas gaan.

Mijnheer De Raadt begrijpt, dat het een moeilijke dag voor Lizelot is. Hij zelf vindt het ook erg jammer, dat zo'n goede leerling als Lizelot altijd is geweest, de eindstreep niet mag halen. Hij wil haar, omdat het zo'n bijzonder geval is, niet zó maar laten verdwijnen. In zijn toespraakje tot de jongelui die de school gaan verlaten, noemt hij ook haar naam. Hij vergelijkt haar met de jongemannen, die op een bepaalde tijd hun werk of hun studie voor een poosje moeten afbreken om het vaderland te gaan dienen. En hij vertelt, dat het in sommige landen gebruikelijk is, dat de meisjes, wát ze later ook zullen worden, zich voor minstens een jaar in een huisgezin laten opnemen. Dat is om het meest voor de hand liggende en zo uiterst belangrijke „vak” van huismoeder grondig te leren. „Zo iets gaat nu ook met onze Lizelot gebeuren,” zegt hij. Duidelijk laat hij uitkomen, dat dit

jaar zeker geen verloren tijd voor haar zal zijn. En hij houdt haar voor, dat wat zij gaat doen: moeder vervangen die wegens ziekte elders verpleegd moet worden, zeker niet minder belangrijk is dan het werken voor een examen. „Dus, hoofd òp, Lizelot,” zegt hij bemoedigend, „zoek als het eens erg moeilijk is, je kracht bij God . . . en dan, naar wij van ganser harte hopen: tot het volgende jaar. Dan halen we je weer met vlag en wimpel in en kun je de draad, die nu even moet blijven liggen, weer opnemen!”

Miep en Ankie brengen Lizelot na die laatste schooldag naar huis. „Wat zal het vreemd zijn, als je niet meer bij ons in de klas bent,” zegt Miep, en Ankie belooft haar op de hoogte te zullen houden van alles wat er op school gebeurt. De hele klas is naar de vierde gegaan, behalve Jan Olie, die de derde nog een keer over moet doen. „En hij is al negentien,” zegt Ankie.

Dan lachen de meisjes wat om Jan Olie, die met geen van zijn medeleerlingen goed kan opschieten. Maar hij kan mooi tekenen, dat moeten ze toegeven. „Net als jij,” zegt Miep tegen Lizelot. „Als jij dan volgend jaar weer naar school gaat, tref je alvast een bekende,” plaagt Ankie.

„Zal mij een zorg wezen,” zegt Lizelot, wel een beetje vinnig.

„Doe nou maar niet, of je helemaal niet om hem geeft,” zegt Ankie, die er schik in heeft, dat Lizelot kwaad wordt.

„Jullie zien hem voorlopig meer dan ik en je weet: uit het oog, uit het hart.”

Lizelot vindt het echt niet leuk om met Jan Olie geplaagd te worden. En toch gebeurt dat nogal eens. Dat komt, omdat ze op school zo vaak met hem overhoop heeft gelegen.

Maar dat is nu allemaal voorbij, zoals alles van school voorbij is! Thuis bergt Lizelot haar tas met boeken en schriften in een kast op haar kamertje. Ze is van plan daar niet eerder weer naar om

te zien dan als ze met vader terugkomt van haar vakantie bij Riek. Terwijl ze bezig is een plaatsje vrij te maken voor die tas, valt haar oog op de „oorkonde” van Elizabeth Fresco. Meteen neemt ze zich voor het tekenen in elk geval bij te houden. Ze zal ook wat tekenmateriaal meenemen naar Riek. Er zijn daar in de buurt prachtige plekjes, die ze in haar schetsboek vast kan leggen. Dezelfde middag nog haalt ze de koffers voor de dag, die straks mee moeten. Nog maar een paar dagen, dan gaan ze weg. Vader zal de zaak moeten sluiten, want hij heeft geen plaatsvervanger kunnen vinden. Doch dat is bijna elk jaar al zo geweest. Met de middagpost komt er een kaart van Wim, ondertekend door al de jongens van het kamp. „Die amuseren zich wel,” denkt Lizelot.

Dezelfde post brengt ook een brief van moeder. De brief is eigenlijk aan vader gericht, maar Lizelot is zó nieuwsgierig naar wat moeder schrijft, dat ze het erop waagt de brief open te maken. „Lieve luitjes,” zo begint de brief. „Gelukkig, „luitjes”, daar ben ik ook bij,” denkt Lizelot, „er zal dus in de brief wel niets staan, wat ik niet weten mag. Dan maar gauw verder lezen.”

Lieve luitjes,

Nu ik hier een paar dagen ben en niet de hele dag meer plat op bed hoef te liggen, ga ik jullie eens gauw een briefje schrijven. Het gaat gelukkig goed met mij. Daar zullen jullie ook wel blij om zijn. Ze hebben me hier grondig onderzocht, zoals ook wel te verwachten was. Volgens de dokter is dat meegevallen. „U moet u vooral geen zorgen maken, mevrouwtje,” zei hij, toen hij mij vanmorgen bezocht. „Het komt met u allemaal wel weer in orde. Vooral niet tobben. Wat geduld hebben en alles opeten, wat de zusters u voorzetten, en rusten, rusten en nog een rusten.” Veel medicijnen krijg ik tot nu toe niet. Zoals jullie al hebben

gezien, toen je me wegbracht, lig ik op een mooie, lichte zaal. De zusters zijn erg vriendelijk voor mij en de patiënten om mij heen zijn ook geschikte mensen. Het weer houdt zich goed. Elke dag volop zon. Dat kan allemaal niet beter. Toch wil ik nog wel eens wat „tobben”, zoals de dokter dat noemt. Ik denk dan aan jullie. Hoe jullie het zonder mij stellen. Vooral aan Lizelot, die nu zo'n heel zware taak heeft. Maar ik ben wel erg dankbaar, dat jullie met je allen je schouders eronder wilt zetten, zodat ik hier met Gods hulp rustig beteren kan.

Tegen het vele voedsel en de talloze glazen melk kijk ik ook wel een beetje aan. Ik zal hier nog zo dik worden als een tonnetje en straks uit al mijn kleren barsten. Maar als het tot mijn spoedige genezing dient, zal ik ook hierover maar niet klagen.

Ziezo, nu weten jullie weer iets van mij.

O ja, van Jaap en Riek heb ik ook al bezoek gehad. Echt hartelijk van ze en wat fijn, dat jullie bij hen kunnen logeren. Dan heeft onze Lizelotje ook nog wat vakantie. Dat heeft ze verdiend. Van Wim kreeg ik al twee kaarten. Hij schijnt het erg naar zijn zin te hebben in het kamp.

Maar nu moet ik heus ophouden met schrijven, dan kan de zuster de brief nog posten. Het aller-, allerbeste van je vrouw en moeder,

A. Leydecker-Van der End.

„Moeder is een schat,” denkt Lizelot, als ze de brief weer in de enveloppe steekt en op de schoorsteenmantel legt, „en wat fijn, dat ze het zo goed maakt en zich in dat sanatorium nogal kan schikken. Vader zal daar ook blij om zijn.”

Dat moeder zo vriendelijk over haar denkt en schrijft, beschaamt Lizelot wel wat. „Ik ben nog zo vaak ontevreden,” zegt ze tot zich zelf, „en dan maar mopperen . . .”

10. UIT LOGEREN

Met een volgepakte koffer en een soort plunjezak, waar niets, maar dan ook niets meer bij kan, stappen vader en Lizelot op de trein. Ze zien er allebei opgewekt uit, want voor een poosje hebben ze het werk en de zorgen aan de kant gezet. Met moeder blijft het goed gaan en nu zijn ze op weg naar Riek. Wim blijft nog een week in het kamp. Dan komt hij ook naar Riek. „Hoe meer zielen hoe meer vreugd,” schreef Riek in haar laatste brief. „Voor Wim heb ik nog een prachtplaatsje op de vliering. Altijd nog beter dan zo'n tent in de duinen. Hij zal ook wel wat bijgespijkerd moeten worden, want je maakt me niet wijs, dat zulke jongens niets te kort komen, als ze weken achtereen zogenaamd voor zich zelf zorgen.”

Lizelot heeft om dat schrijven van Riek hartelijk gelachen. Riek is heus niet zoveel jaren ouder dan Wim en ze schrijft alsof ze een beetje over hem moet „moederen”. En het gekste is, dat Lizelot heel diep in haar hart er echt naar verlangt om óók een beetje door Riek bemoederd te worden. Maar ze zal wel zo wijs zijn om dat tegen niemand te zeggen!

De trein komt prachtig op tijd aan en Riek staat met Cootje en Tootje bij de uitgang van het station haar vader en zusje op te wachten. De kinderen vliegen op Lizelot toe zodra ze haar zien. En Riek geeft haar vader zo maar op straat een zoen. „Ik ben zo

blij, dat jullie er zijn,” zegt ze. Op weg naar Rieks huis staan de monden geen ogenblik stil, want ze hebben elkaar van alles te vertellen. En dan opeens zegt Riek: „Je ziet er niet zo voordelig uit, vader, je moet bij mij ook maar eens wat kuren met glazen melk en zo.”

Vader lacht daar om. „Twee zulke bezorgde dochters is bijna te veel,” zegt hij, „Lizelot wil me ook altijd maar laten eten.”

Zodra ze thuis zijn, begint Riek haar logés te verwennen met een bijna overdadige lunch en ze is echt wat teleurgesteld, als vader per se niet meer naar binnen kan krijgen dan twee broodjes met vlees, een kop koffie en een glas melk. Lizelot geeft het op, als Riek haar een vierde broodje op wil dringen.

„Als je zo doorgaat, Riek,” zegt vader, „zal het hier nog net zo gaan als bij die tante van me, indertijd.”

Riek kijkt haar vader wat ongelovig aan. „Zeker een grap,” zegt ze.

„Nee, helemaal geen grap. Het is echt gebeurd.”

„Ja, dat zal wel,” antwoordt Riek, „ik ken die verhaaltjes van u nog wel van vroeger, toen ik nog thuis was.”

„Maar waar ik het nu over heb, is geen verhaaltje. Ik zei je al: het is werkelijk zo gebeurd.”

Lizelot is onder dat gesprek erg nieuwsgierig geworden naar wat er gebeurd is bij die tante van vader.

„Als Riek het niet horen wil, vertel het dan maar aan *mij*, vader,” zegt ze.

„Nou, dat doen we dan. Die tante van me had een neefje te logeren, zo’n gastje van een jaar of acht. Die jongen was daar niet maar voor een paar weken in de vakantie, maar eigenlijk zo’n beetje voorgoed. Z’n moeder was ziek, zó ziek, dat ze wel niet meer beter zou worden. Daarom had mijn tante zich over dat

jochie ontfermd. Het ventje zag er niet best uit. Hij was thuis de laatste tijd wel wat te kort gekomen. Nu had die tante op een dag pannekoeken gebakken. Een hele stapel. Het neefje juichte van plezier, toen hij die stapel zag. De eerste pannekoek die hij op zijn bordje kreeg, met een ferme lik stroop erop, was in minder dan geen tijd weggewerkt. De tweede net zo. En de derde smaakte hem nog best. De vierde vond hij ook nog lekker en de vijfde . . .”

„O vader, houd toch op,” roept Riek, „vijf pannekoeken!”

„Ik wil wel ophouden, als je dat wilt, maar het verhaal is nog niet uit.”

„Dan moet u maar verder vertellen, want Lizelot wil erg graag weten wat er met die vijfde pannekoek gebeurde.”

„Nou, laat ik je dan vertellen, dat ik vijf pannekoeken ook een aardige portie vind, maar m'n tante en vooral m'n oom hadden reuze schik in die jongen, die zo van de pannekoeken smulde.”

„Het einde van het verhaal zal wel zijn, dat die jongen zich ziek at,” veronderstelt Riek.

„Zover kwam het niet, meiske,” zegt vader lachend, „want toen mijn tante de zevende op zijn bordje legde, begon de jongen hevig te huilen. „Wat krijgen we nou?” vroeg mijn oom. „Als . . . als . . . ik hier *altijd* zo . . . zoveel moet e . . . ten,” zei het jongetje, „dan . . . dan ga ik . . . ik . . . weer terug naar m'n moeder.”” Lizelot moest lachen om het verhaaltje van vader, en Riek vond het toch ook wel leuk. Echt iets van vader!

Lizelot helpt Riek met de afwas, al heeft Riek al wel driemaal gezegd, dat ze het best alleen af kan en Lizelot, nu ze bij haar zusster logeert, niet hoeft te werken.

Dan gaan ze met z'n drietjes naar moeder. Ze kunnen het eind best lopen. Een half uur wandelen door het bos is ook voor vader

geen bezwaar. Riek heeft Tootje en Cootje tevoren bij burens gebracht, die zelf ook een paar jonge kinderen hebben, met wie ze fijn kunnen spelen.

Om even halfvier komen ze bij het sanatorium. Het is eigenlijk geen bezoekuur, maar Jaap heeft met de directrice afgesproken, dat vader en Lizelot op de eerste dag dat ze zo dicht in de buurt zijn, in de namiddag een uurtje bij moeder mogen komen. Als ze maar niet te druk met haar praten. Moeder zelf weet daar allemaal nog niets van. Daarom is ze blij verrast, als ze ze met z'n drietjes ziet binnenkomen: vader, Riek en Lizelot.

„O,” roept ze spontaan.

„Wat ziet moeder er goed uit,” denkt Lizelot. „U krijgt een kleur,” zegt ze verheugd, „u wordt dikker, echt, uw wangen zijn veel voller geworden.”

Moeder glimlacht maar eens in de richting van haar jongste dochter. Lizelot is weer opgewekt en blij. Dat verheugt moeder. Dat ze zelf in zo'n korte tijd al merkbaar dikker is geworden en „er zo goed uitziet”, neemt ze maar met een korreltje zout. Doch als ook vader en Riek zeggen, dat het heus waar is, moet ze het wel geloven.

„En nu komen we u elke dag bezoeken,” zegt Lizelot.

„Of we elke dag allemáál kunnen komen, kan ik niet beloven,” zo tempert Riek het enthousiasme van haar zusje wat, „ik kan de kinderen niet elke dag bij de burens onderbrengen, maar we zullen het een beetje verdelen.”

Moeder begrijpt dat best en ze is dankbaar voor de liefde van haar man en haar kinderen.

„Pak nou eens uit,” zegt Lizelot, „en kijk of het naar uw zin is.” Och, moeder heeft het pakje dat Lizelot op haar deken heeft gelegd, wel gezien, maar ze heeft nog geen gelegenheid gehad er veel aandacht aan te schenken.

Nu neemt ze het in haar handen en „weegt” het. „Mag ik raden?” vraagt ze.

„U raadt het toch nooit.”

„Een grote plak chocolade.”

„Ik zei immers al, dat u het toch nooit kunt raden?”

„Zal ik het dan maar uitpakken?”

Moeder begint meteen het bandje los te peuteren. „Nou, dat is stevig ingepakt,” zegt ze, als ze het tweede papier aan het afwikkelen is.

„Moet ook,” zegt Lizelot.

„Ach kind, wat is dat aardig,” roept moeder verrast uit, als er een snoezig schilderijtje uit het pakje is gekomen. „Ons huis, wat aardig verzonnen! En zelf geschilderd? Het is in één woord prachtig. En hoe gezellig om daar telkens eens even naar te kijken zolang ik hier lig. Hoe heb je nog tijd kunnen vinden om te schilderen!”

„O, ik heb de hele week niet gestofzuigd,” antwoordt Lizelot, „en we hebben de aardappels in de schil gekookt en prinsessenbonen met draden gegeten. Heerlijk was het, vooral toen we later al die draden uit onze keel moesten trekken!”

„Lizelot,” vermaant vader, „houd toch op met al die onzin!”

Maar moeder moet om de onzin van Lizelot lachen. Ze mag haar jongste dochter graag wat uitgelaten zien. „Beter dan dat ernstige, bedroefde gezichtje van de laatste tijd,” denkt ze.

Vader vertelt nog wat over de zaak en Riek is vol van de laatste vorderingen van haar tweeling, die ze boven op de aanrecht in de keuken heeft aangetroffen. „Ze hadden hun hals kunnen breken, als ze er afvielen,” zegt ze, „en het gasfornuis staat er vlak naast en aan de andere kant de gootsteen.”

Riek is nog lang niet uitverteld, als een zuster vader op de schouder komt kloppen.

„Het wordt tijd om afscheid te nemen, mijnheer,” zegt ze zacht. Lizelot kijkt naar de klok, die in de zaal boven de deur hangt. Ze zijn bijna drie kwartier bij moeder geweest. Die tijd is als omgevlogen. Maar morgen komen ze terug, op het bezoekuur. Het drietal is onderwijl opgestaan. Ze zeggen moeder hartelijk goedendag en bij het verlaten van de zaal wuiven ze nog even. „Dag moes, tot morgen, hoor,” roept Lizelot nog, als ze al op de gang loopt.

11. EEN ONTMOETING IN HET BOS

Lizelot beleeft heerlijke dagen bij Riek. Als ze 's morgens vroeg opstaat en haar slaapkamerraam wijd opengooit, begint de vreugde al. Wat een prachtig uitzicht! Wat een ruimte! Aan de overkant van de weg gelende korenvelden en daarachter het bos. En de heerlijke frisse lucht, die ze hier inademt!

Lizelot neemt zich meteen voor om later buiten te gaan wonen, ook ergens waar veel ruimte is en een bos in de nabijheid. Misschien wel hier in de buurt! Er komt vanzelf wel eens een huisje vrij, of ze laat er ééntje bouwen! Gezellig zo dicht bij Riek en Jaap. Als het zover is, zijn de kinderen ook weer zoveel groter, misschien gaan die dan al naar de H.B.S.!

Zo fantaseert Lizelot onder het aankleden en het aan kant maken van haar kamertje.

Beneden wachten vader en Riek en de kinderen al op haar met het ontbijt. Ze moet een beetje voortmaken. Jaap is al vroeg naar zijn werk gegaan; die ziet ze alleen in de late namiddag en 's avonds.

Riek heeft gedekt in haar grote keuken. Dat is niet ongezellig en het spaart haar wat werk. Straks zal Lizelot de vaat voor haar rekening nemen en kan Riek Tootje en Cootje, die in hun pyjamaatjes ontbijten, gaan wassen en aankleden.

„Misschien kun jij vanmorgen een eindje met ze op stap gaan,” stelt Riek de eerste ochtend al voor.

„Moet ik je dan niet helpen met de kamers?” vraagt Lizelot.
„Welnee meid,” antwoordt Riek lachend, „dacht je dat ik aan de grote schoonmaak begon, als m'n vader en m'n zusje op bezoek zijn? Ik red het alleen wel, hoor! Ga jij maar uit met het stel. Als je om halféén maar weer binnen bent, want we moeten om halftwee naar moeder toe.”

„Ga jij maar gerust weg,” zegt vader, „ik help Riek wel.”
Nou, daar moeten ze allebei om lachen. Dat zal wat worden: vader helpen in de huishouding!

„Jullie dacht zeker, dat ik dat niet kon,” veronderstelt vader.
„Dat zullen jullie dan wel eens zien. Wil ik de aardappels voor je schillen, Riek?”

„Dat is best, maar dan de aardappels voor morgen, want die voor vanmiddag zijn al geschild. Dat heb ik vanmorgen vroeg al gedaan. Je bent een slimmerik, vader. Je hebt ze natuurlijk in het emmertje zien staan! Maar nu zonder gekheid, u kunt de boontjes afhalen.”

„Staan die bij de buurman? Of nog in de groentewinkel?”
Vader doet alsof hij dat woord „afhalen” niet begrijpt, maar z'n dochters hebben hem door.

„Ik zal het u leren, vader. Ze zijn al in huis. U hoeft er alleen de puntjes maar af te snijden en de draden eraf te trekken. Geen kunst aan. Een kind kan het!”

„Ja, juist, een kind; met zo iets moet je jong beginnen. En ik moet m'n handen ook wat sparen voor het schilderen.”

O, die vader! Hij heeft aardige smoesjes bij de hand. Maar zo gemakkelijk komt hij er deze keer toch niet af! Hij moet het in elk geval proberen.

Het wordt een hele klucht, die boontjes-afhalerij. Vader doet er verschrikkelijk onhandig mee. Maar als Riek de keuken is uitgegaan om de kinderen te verzorgen, zet hij er gang achter en

heeft hij in een ommezentje een heel stapeltje keurig afgehaalde en gebroken boontjes voor zich op de keukentafel liggen.

Later zegt hij, dat Lizelot dat gedaan heeft, maar Riek weet wel beter.

Het is nog pas goed negen uur, als Lizelot met de tweeling in de wagen de deur uitgaat. Ze wil met ze naar het bos; daarom neemt ze de wagen mee. Ze kunnen dan in het bos vrij lopen en spelen en zijn nog niet moe voor ze daar aankomen.

„Zul je goed naar de weg kijken?” waarschuwt Riek, „je kunt heus in dat bos nog wel verdwalen, hoor!”

Het is er heerlijk rustig, als Lizelot er met de kinderen aankomt. De vogels zingen in de takken en een enkel eekhoortje springt van de ene boom op de andere.

Bij een open plek, waar een paar bankjes staan, neemt ze de kinderen uit de wagen. Ze geeft ze de kleine houten speelgoed-autootjes die ze van huis mee hebben genomen, en zelf gaat ze wat op een bankje zitten. Lang zal ze het daar wel niet uithouden, want zo stil zitten te „niksen” heeft Lizelot nog nooit gekund. Maar ze vindt, dat het er zo bij behoort, als je met kinderen uit bent: op een bankje zitten en op de kinderen letten. Tootje en Cootje amuseren zich best met de autootjes, waar ze zand en blaadjes en steentjes en takjes opladen en weer af laten duikelen, maar Lizelot begint zich na een paar minuten al gruwelijk te vervelen. Net wil ze opstaan en met de kinderen wat verder het bos intrekken, als een meisje van ongeveer haar eigen leeftijd, ook met een paar kinderen, aankomt. Het meisje loopt op het bankje toe en vraagt vriendelijk: „Vindt u het goed, als ik hier ook maar kon zitten?”

„Natuurlijk,” antwoordt Lizelot, „de bankjes zijn toch vrij? En ik wou ook net weer opstappen.”

„Blijf nog even zitten,” zegt het meisje, „de kinderen zullen

graag wat met elkaar spelen. Dat hebben ze wel meer gedaan. Ik ken die twee wel. Van uw zuster, hè? Die komt hier ook vaak en zo heb ik wel eens met haar gepraat. Ze heeft me ook verteld, dat u bij haar zou komen logeren, met uw vader, is het niet? Uw moeder is hier in het herstellingsoord, hè?"

Lizelot kijkt het meisje stomverbaasd aan.

„Die is aardig op de hoogte,” denkt ze, „maar wat een antieke, om me met „u” aan te spreken!”

„Je mag gerust „je” tegen me zeggen,” zegt Lizelot, „ik ben Lizelot, Lizelot Leydecker.”

„En ik ben Ineke Dijkstra,” zegt het meisje vriendelijk, „ik ben hier ook gelogeed, maar niet bij m’n zuster, hoor, maar met m’n mevrouw. We wonen in pension Boslust.”

„O, dus een kindermisje,” denkt Lizelot.

Het is alsof Ineke die gedachten raden kan, want ze vertelt verder: „In de vakantie ben ik kindermisje en als het geen vakantie is, hulpje op de kleuterschool. Overdàg; en ’s avonds moet ik leren.”

„Voor kleuterleidster?"

Het misje knikt. „Maar omdat ik nog maar heel weinig verdien en mijn lessen en m’n boeken ook betaald moeten worden, heb ik me in de vakantie voor kindermisje verhuurd. Het bevalt me best. Mevrouw is ook heel goed voor me.”

Lizelot kijkt Ineke eens aan. „Een erg eenvoudig misje,” denkt ze, „heel anders dan Ankie en Gootje en Kitty en al die andere misjes bij haar op school. Maar toch wel een áárdig misje! Ze heeft vriendelijke ogen en een zachte, welluidende stem. Ze is rustig . . . en ze heeft het óók al niet zo gemakkelijk op de wereld: hulpje op een schooltje, ’s avonds leren en dan in de vakantie nog in een dienstje.”

Weer is het, alsof Ineke gedachten kan lezen.

„We zijn met ons negenen thuis,” zegt ze, „en ik ben op één na de oudste. M’n broer brengt nu een kleinigheidje in, maar verder moet het allemaal van vaders verdiensten komen.”

„Vind je het niet vervelend, zo’n dienstje in de vakantie?” vraagt Lizelot.

Het meisje kijkt haar verwonderd aan. „Vervelend?” vraagt ze, „waarom zou ik het vervelend vinden? Ik ben heerlijk buiten, mevrouw is aardig voor me en de kinderen zijn schatten . . . en het helpt moeder wat met die boeken en die lessen.”

Lizelot denkt: „Nu weet ik al heel wat van Ineke en zij weet van mij alleen nog maar wat Riek aan haar heeft verteld. Maar hoe moet ik haar wat van mij zelf vertellen? Zal ze het wel allemaal begrijpen?”

Zo zitten de meisjes een poosje zwijgend naast elkaar op het bankje. „Ik ga maar weer eens een eindje verder,” zegt Lizelot, „ik blijf nog een paar weken bij m’n zuster, misschien zien we elkaar nog wel eens.”

„Ik ben elke ochtend in het bos, met de kinderen,” zegt Ineke. Met een „kom jongens” probeert Lizelot Tootje en Cootje mee te krijgen. Veel zin om hun tante te volgen hebben ze niet, maar ze gehoorzamen toch. Lizelot heeft niet zo erg best op ze gelet. Hun schone jurkjes zien groen van het rollen over het mos.

„Dag Ineke,” zegt ze, als ze met de wagen wegrijdt, „tot ziens.” Tootje en Cootje lopen elk aan een kant van de wagen en houden die met hun kleine knuistjes vast.

„Dag Lizelot.”

Lizelot loopt met de tweeling naar het vijvertje, waarin een paar eenden zwemmen. Ze heeft een zakje met broodkorstjes meegekregen van Riek, met de waarschuwing toch vooral goed op de kinderen te letten, daar bij dat vijvertje.

Na haar ervaring met het groene mos begrijpt Lizelot, dat die

waarschuwing van Riek wel op z'n plaats was. Het spijt haar nu, dat ze geen drie handen heeft. Ze kon dan de kinderen elk bij een hand houden en met die derde hand brood naar de eendjes gooien.

Ze verzint erop Tootje en Cootje zelf de eendjes te laten voeren, met hun vrije handje. Het andere handje houdt Tante Lizelot onderwijl stevig vast. Maar dat is niet erg naar de zin van de tweeling.

Ze moet ook heel dicht bij de rand van het vijvertje komen, anders komt al het brood op het gras terecht. De wagen heeft ze aan de kant van het pad neergezet. „Die staat daar wel goed,” denkt Lizelot.

Onderwijl gaat Lizelot begrijpen, dat het toch nog niet zo heel eenvoudig is om kindermeisje te zijn!

Als ze zonder ongelukken al het brood voor de eendjes hebben gegooid en de kinderen naast de wagen lopen, omdat ze er beslist niet in willen, ontdekt Lizelot dat één van de twee houten autootjes ontbreekt. De kinderen weten van niets, ze schijnen niet eens te begrijpen wat er aan de hand is.

„Misschien bij het bankje laten liggen,” denkt Lizelot. Daarom besluit ze daar eerst maar weer heen te gaan. Doch eer ze het bankje teruggevonden heeft, komt Ineke haar al tegemoet, met de kinderen van haar mevrouw. Eén hand houdt ze achter zich op haar rug. „Ben je niet wat vergeten?” vraagt ze.

„We zijn een autootje kwijt,” antwoordt Lizelot.

Ineke haalt iets van achter haar rug te voorschijn. „Zo eentje?” vraagt ze.

„Precies, fijn dat je het gevonden hebt. Bedankt hoor.”

„Niets te danken, hoor, goeie reis verder en tot ziens.”

„Dag.”

Ineke slaat een smal pad in en Lizelot gaat in tegenovergestelde

richting. Ze moet zo langzamerhand ook weer eens op huis aan. Ze zou om halféén thuis zijn. Dat is het nog lang niet, maar Riek heeft ook niet gezegd, dat ze niet vroeger dan halféén thuis mag komen!

Die dag denkt Lizelot nog vaak aan Ineke. Er is iets in dat meisje, wat haar aantrekt. Wát dat is zou ze niet kunnen zeggen, maar ze hoopt toch, dat ze Ineke nog eens zal ontmoeten, als ze weer met de kinderen naar het bos gaat.

12. GROEIENDE VRIENDSCHAP

Met moeder blijft het goed gaan en van Wim komt er een briefkaart, dat hij de komende maandag in de loop van de dag hoopt aan te komen. Hij heeft het altijd nog geweldig naar zijn zin in het kamp op Texel: leuke lui en prachtig weer. Het kan niet mooier!

Vader gaat elke dag bij moeder op bezoek. Riek en Lizelot wisselen elkaar af met het oog op Tootje en Cootje. Zo gaat de vakantieweek van vader vlug voorbij. Dezelfde maandag dat Wim uit het kamp komt, moet vader naar huis. Heel vroeg zal hij al moeten vertrekken, omdat de zaak nodig weer open moet. Lizelot blijft nog minstens een week bij Riek. Zolang Lizelot nog niet thuis is, gaat vader bij kennissen eten. Voor zijn bed zal hij zelf zorgen.

„Dat zal wat worden,” vreest Lizelot, maar Riek zegt: „Dat zal best meevallen, denk maar aan die boontjes. Als er maar echt niemand is die het voor ze doet, kunnen mannen alles.”

Vader lacht zowel om de bezorgdheid van Lizelot als om de wijsheid van Riek. „Je begrijpt toch, dat ik naar het Leger des Heils ga om onderdak, als die bedden-opmakerij me gaat vervelen,” zegt hij.

„Groot gelijk,” antwoordt Riek, „als u maar weet, dat je daar eerst een stapel houtjes moet hakken voor ze je een bed geven.”

„Niet als je betaalt,” zegt vader.

„Dan zou ik maar ineens naar Terminus gaan,” zo raadt Riek

haar vader aan. „Als je betaalt, kun je immers overal terecht.”
Terminus is het duurste hotel. Vader zal wel wijzer wezen!

Lizelot ziet Ineke nog tweemaal in die week, één keer in het bos en de andere keer, als ze 's avonds een paar brieven naar de post brengt. Een van de kinderen is ziek geworden, vertelt Ineke en nu wilde haar mevrouw, dat ze nog even naar het dorp ging.

„Erg?” vraagt Lizelot.

„We weten eigenlijk niet, of het erg is,” antwoordt Ineke, „we denken mazelen, of roodvonk.”

Als Lizelot dat thuis vertelt, zegt Riek meteen, dat ze dan voorlopig met Tootje en Cootje maar niet meer naar het bos moet gaan. Die mevrouw zal Ineke met de gezonde kinderen toch wel uit wandelen sturen, veronderstelt Riek, en dan kunnen die de ziekte gemakkelijk overbrengen.

Lizelot begrijpt heel goed, dat Riek bezorgd is voor Tootje en Cootje, maar het spijt haar toch wel erg, dat ze nu Ineke wel niet meer zal zien. Ze heeft bij hun laatste ontmoeting in het bos Ineke wat uit haar eigen leven verteld en er zich over verwonderd, dat Ineke haar zo goed begreep. Die Ineke, die zèlf zo tevreden is, kon zich toch heel goed indenken, dat zij, Lizelot, wel eens erg in de knoop zit met de moeilijkheden in haar leven. „Dat Ineke lijkt me een lief meisje,” heeft Riek al een paar maal gezegd en moeder, aan wie Lizelot wat van Ineke heeft verteld, zegt: „Jammer dat ze zo ver van ons vandaan woont, anders zou dat Ineke een aardig vriendinnetje voor je zijn.”

Lizelot denkt daar veel over na: Ineke een lief meisje. Ineke een aardig vriendinnetje.

Zelf mag ze Ineke ook heel graag. Ze mist haar echt, nu Riek niet meer wil, dat ze naar het bos gaat. Maar een vriendinnetje? Ze heeft toch véél vriendinnen? Gootje en Kitty en Ankie en

Jetty en Magda en nog wel meer. Ze is goed met al de meisjes van haar klas. Maar een echt vriendinnetje, zoals moeder dat bedoelt, heeft ze toch niet. Ze weet niet eens, of ze daar wel naar verlangt. Heeft ze wel tijd om er ook nog een vriendin op na te houden?

Nog voor de vakantie van Lizelot voorbij is, hoort Riek in een winkel in het dorp, dat er roodvonk heerst. Het zou begonnen zijn in pension Boslust. Een kind van logeergasten daar was plotseling ziek geworden. Een dag of wat later waren ook de andere kinderen uit datzelfde gezin aangetast. En nu hoorde je overal in het dorp van kinderen, die roodvonk hadden.

De schrik slaat Riek meteen om het hart, als ze dat hoort. „Wat een geluk, dat Lizelot Ineke op die avond heeft ontmoet,” denkt ze. Anders zou ze de volgende dag weer argeloos naar het bos zijn gegaan. Tootje en Cootje zouden daar dan met de kinderen hebben gespeeld, die de ziekte al onder de leden hadden!

Toch had Lizelot nog wel graag afscheid van Ineke genomen, maar Riek verbiedt haar naar pension Boslust te gaan. Riek moet er niet aan denken, dat háár kinderen óók roodvonk zouden krijgen!

Jaap vindt die bezorgdheid van Riek overdreven.

„Waarom die andere kinderen allemaal wèl en de onze niet?” zegt hij.

„Zou jij dan willen . . .”

„Willen, willen? Wie wil nu graag, dat z'n kinderen ziek worden? Maar die angst van jou lijkt naar niks. En denk nou maar niet, dat je met al je bezorgdheid de ziekte buiten de deur kunt houden. Ook zulke dingen moet je rustig in Gods hand laten en onbekommerd verder leven.”

„Die Jaap heeft gemakkelijk praten,” denkt Riek, maar in haar hart moet ze hem toch wel gelijk geven.

Nu Lizelot haar vriendinnetje niet meer ontmoet en Wim ook bij Riek logeert, maakt ze een paar lange wandelingen met haar broer in de prachtige omgeving van het dorp. Wim brengt haar op plekjes, waar ze nog nooit is geweest en hij schijnt elke plant en iedere vogel bij name te kennen. De tweeling blijft al die dagen onder de hoede van Riek zelf, die ze geen ogenblik uit het oog verliest. Angstvallig probeert ze de kinderen te behoeden voor alles wat baccillen zou kunnen overbrengen: de groente wordt extra gewassen, de melk dubbel gekookt. Ze waakt er ook voor, dat de tweeling niet met andere kinderen in aanraking komt.

Toch worden ze ziek, als Lizelot en Wim nog maar net zijn vertrokken. Als het eenmaal zover is, schijnt de bezorgdheid van Riek over te slaan op Jaap. Hij weet niet wat hij doen moet om Tootje en Cootje maar te verwennen. Driemaal per dag belt hij op om te vragen hoe het ermee gaat en elke middag brengt hij wat voor ze mee: snoep, die ze zolang ze koorts hebben niet eens lusten, bloemen, waar ze nog veel te klein voor zijn en speelgoed, waar ze in hun bedjes niets aan hebben.

Lizelot vindt, als ze met Wim thuiskomt, alles netjes aan kant. Zo'n vader toch! Die kan meer dan alleen maar boontjes afhalen! Zelfs voor een bloemetje op de huiskamertafel heeft hij gezorgd. Wim begint met zijn rugzak uit te pakken en z'n fietstassen. Er komt heel wat uit, dat nodig in de was moet. Ook wel een en ander, dat eens door de naaister bekeken moet worden. Hij gaat nog niet dadelijk aan het werk. Hij moet eerst nog eens rustig met vader overleggen omtrent zijn naaste toekomstplannen. Z'n lessen beginnen toch ook niet vóór september.

Lizelot pakt, na de prettige weekjes bij Riek en Jaap, haar taak ook weer met nieuwe moed aan. Ze is ook al een beetje vertrouwd geraakt met de gedachte, dat ze een heel jaar niet naar school zal gaan. En het is net, of ze dat niet meer zó erg vindt! Nu het met moeder goed blijft gaan, ziet ze als het ware over dat ene moeilijke jaar heen. Als dat maar eenmaal voorbij is, zal alles weer goed komen!

Als ze nog maar een paar dagen thuis is, krijgt ze een brief van Ineke. „Als ik nu maar geen roodvonk krijg,” denkt ze even, als ze de enveloppe openscheurt. Maar tegelijk lacht ze zich zelf uit. „Zo mag je niet leven,” zou Jaap zeggen.

Na enkele ogenblikken is ze al in de brief verdiept. Hoe hartelijk schrijft die Ineke en hoe leeft ze in alles mee met Lizelot! Ze ondertekent haar brief van vier kantjes met: „je vriendin Ineke”. Dat doet Lizelot echt goed: „je vriendin Ineke”. Ze neemt zich voor Ineke zo gauw mogelijk terug te schrijven, misschien al dezelfde avond. Ze heeft nog wel niet zoveel nieuws, nu ze pas thuis is, maar als ze eenmaal aan het pennen is, zal het misschien nog wel meevallen, denkt ze. In de loop van de dag verzint ze iets, waarmee ze Ineke zal verrassen. Op een velletje tekenpapier dat in een bankenveloppe past, schetst ze vlug het voorvalletje in het bos, toen ze Ineke voor het eerst had ontmoet: Ineke met de kinderen van haar mevrouw om zich heen, terwijl ze het gevonden houten autootje overreikt.

Het zijn zo maar een paar krabbeltjes, maar Wim vindt het „fantastisch”, en vader, die het schetsje nauwkeurig en kritisch bekijkt, klopt haar bemoedigend op de schouder. „Aardig, Lotteke,” zegt hij, „werkelijk aardig.”

Nog voor ze aan de brief voor Ineke toe is, komt ze, als ze een paar huishoudelijke boodschappen doet, op straat mijnheer De

Raadt tegen. Hij vraagt hoe het ermee gaat en hij merkt op, dat ze er „patent” uitziet. „Kun je op een middagje niet eens bij mij aankomen?” vraagt hij, „dan kunnen we nog eens wat praten.” Wat mijnheer De Raadt met haar te bepraten kan hebben, begrijpt ze op geen stukken na, maar ze voelt dat het iets prettigs en iets goeds is. Ze zegt dan ook, dat ze in de loop van de volgende week graag eens komen zal.

„Wel, dat is prachtig,” zegt mijnheer De Raadt, „deze week schikt het me niet zo goed, maar als we het dan eens op de volgende week woensdag stellen, zo tegen een uur of drie. Kan dat?”

Ja, dat kan heel goed, ze zal zorgen dat ze op tijd is. En dan neemt ze blij en ook wel een beetje nieuwsgierig afscheid van haar onderwijzer.

Ze heeft nu ook weer een nieuwtje voor de brief aan Ineke . . . en iets om naar toe te leven, nu de dagen weer allemaal eender zijn en ze veel alleen thuis is, omdat Wim z'n eigen liefhebberijen heeft en er nog al eens uitloopt.

Een week gaat vlug voorbij en dan is het de woensdagmiddag, waarop Lizelot bij de heer De Raadt is uitgenodigd. Ze heeft zich voor die gelegenheid netjes aangekleed en ze wordt vriendelijk ontvangen en in de gezellige huiskamer gelaten, waar mevrouw haar direct op haar gemak stelt met een lekker kopje thee.

„En Lizelot,” vraagt mijnheer De Raadt, als mevrouw eerst een gezellig babbeltje met haar heeft gemaakt, „hoe maak je het in je vakantie?”

Opgetogen begint Lizelot te vertellen van de prettige dagen, die ze bij haar zuster Riek heeft doorgebracht.

„En hoe gaat het met moeder? Goede berichten?”

„O ja, ze ziet er al veel beter uit.”

„Dat is prachtig, maar ze zal voorlopig toch nog wel niet thuis-komen, denk ik.”

„Minstens drie maanden moet ze in Zonneheuvel blijven en dan nog nakuren.”

„Dat blijft dus allemaal zo.”

„Ja,” herhaalt Lizelot, „dat blijft zo.”

„En kun je het thuis nogal aan met het werk?”

„Dat gaat best,” antwoordt Lizelot, „ik ben nu zo moe niet meer en ik heb geen schoolwerk. En Wim helpt ook nog wel eens wat.”

„Houd je tijd over?”

„Ik kan elke dag wel een paar uurtjes uitsparen. We zijn nu ook maar met ons drietjes.”

„Dan heb ik een voorstel, Lizelot. Tot september houd je je rust en doe je in die vrije uurtjes, waar je lust in hebt. Je tekent eens wat, of je doet wat anders. En als de school dan weer begint, kom je elke woensdagmiddag hier.”

Lizelot kijkt mijnheer De Raadt niet begrijpend aan. Wat moet ze elke woensdagmiddag bij hem doen?

„Je begrijpt er nog niets van, hè? Nu, ik had zo gedacht: je brengt de boeken mee die je in de derde klas hebt gebruikt en die gaan we samen nog eens bekijken. Ik geef je dan wat werk op voor de komende week. Niet te veel, maar toch genoeg om er elke dag een paar uren mee bezig te zijn. Zo kun je dan bijhouden wat je hebt geleerd en kom je over een jaartje paraat in de vierde klas.”

Als het niet te gek stond, zou Lizelot mijnheer De Raadt wel om z'n hals willen vliegen van blijdschap. Ze heeft al eens gedacht, dat van haar leren toch wel niets meer zou komen, maar die gedachte was dus fout. Er komt wèl wat van! Het begint al straks, als de kalender de septembermaand aanwijst! Het gaat dan toch werkelijk alleen maar om dat ene jaar, dat ze op moet geven voor moeders ziekte!

Zodra ze thuiskomt, haalt ze haar boeken voor de dag. Ze trekt er de oude, smoezelige kaften af. Ze zal mooi, nieuw papier kopen en frisse etiketten!

Ze heeft nu alwéér wat om aan Ineke te schrijven.

13. ZONNIGE NAJAARSDAGEN

De middagpost brengt twee brieven, één van moeder en één van Riek. Riek brengt verslag uit over het verloop van de ziekte van Tootje en Cootje. De kinderen zijn over het ergste heen. De koorts is aan het afnemen en ze beginnen weer tierig te worden. Riek heeft een heel blaadje nodig om alles op te noemen wat Jaap van dag tot dag voor de kinderen heeft meegebracht.

Moeder voelt zich wat eenzaam, nu ze geen bezoek meer krijgt, want Riek en Jaap durven niet bij haar te komen zolang de kinderen ziek zijn.

Van de drie maanden zijn pas enkele weken voorbij, maar moeder begint ze toch al af te tellen. Als alles goed blijft gaan, zal ze half oktober naar huis mogen. „Wat zal dat heerlijk zijn, als we straks allemaal weer bij elkaar zijn,” schrijft ze.

Zo rijen de dagen zich tot weken en de weken groeien aan tot maanden. September verschijnt eer iemand erop bedacht is, want het blijft mooi, zomers weer. Toch is verder aan alles te merken, dat de vakanties voorbij zijn. De scholen beginnen weer en in de magazijnen wordt geëtaled met de eerste herfstaanbiedingen, de kolenhandelaars beginnen het wat drukker te krijgen en de schoorsteenvegers verschijnen op de straten. Wim gaat terug naar de zuivelfabriek, waar hij een plaatsje krijgt op het labo-

ratorium. Een paar avonden in de week moet hij nu naar een cursus om voor analist te worden opgeleid. Lizelot gaat haar eerste lessen halen bij mijnheer De Raadt en vader begint dit najaar ook met wat nieuws. Hij heeft een hoekje van zijn zaak ingericht als „souvenir- en geschenkfdeling”. Goedkope prullen heeft hij niet in voorraad. Die kun je overal krijgen, maar de kunsthandel Leydecker wil het eens anders aanpakken. Daar kun je alleraardigste sier- en gebruiksvoorwerpen kopen, niet te duur en toch artistiek verantwoord: Workums aardewerk, glas van Leerdam, Delfts porselein. Tussen al die vazen, pulletjes, tegels en snuisterijen liggen ook een paar opvallende boekenleggers: handgeschilderd op bandfluweel. De eerste dag verkoopt vader er al drie van. Dat het werk van zijn dochter is, vertelt hij maar niet aan de klanten. Lizelot is nog zo jong. Hij vindt het beter, dat haar naam nog niet in het publiek wordt genoemd. Misschien later, als ze veel heeft geleerd en geoefend en ze werkelijk in staat is om iets bijzonders voort te brengen.

Zo tegen het midden van oktober slaat het weer ineens om. Wel is het langzaam aan wat frisser geworden, maar iets van de zomer is tot diep in de wijnmaand blijven hangen. En dan, op een ochtend, voelen de mensen al bij het opstaan, dat het kil begint te worden. De zon wil die dag maar niet door het dikke wolkenpak heenbreken en de late bloemen in de tuin worden hevig geschud door de felle, stotende windvlagen.

„Het ziet er niet mooi uit tegen de thuiskomst van moeder,” zegt vader aan het ontbijt, „het lijkt wel, of we ineens van de zomer in de winter komen en de herfst dit jaar verstek laat gaan.”

„Ik zal het elektrische straalkacheltje van boven halen,” belooft Lizelot, „moeder is daar in Zonneheuvel aan zoveel warmte gewend.”

„Doe dat, kind,” antwoordt vader, „en maak het wat gezellig in de huiskamer met een bloemetje en zo het een en ander. Je ziet maar eens. Ik geloof dat ik dat wel aan je kan overlaten.”

Lizelot belooft haar vader, dat alles in orde zal komen. Haar hoofd zit vol plannen. Dágenlang al. Ze zal een heerlijke kip braden en tuttifrutti stoven, waar moeder zoveel van houdt, en ze zal goudbruine chrysanten kopen, moeders lievelingsbloemen, en er komt een schild boven de suitedeuren met „Welkom Thuis” erop. Dat is een verzinsel van Wim. Lizelot vindt zo’n kartonnen geval, dat je in een feestneuzenzaak moet halen, nogal banaal en smakeloos, maar ze voelt hoe Wim er op zijn manier moeder blij mee wil maken. Daarom wil ze er niets van zeggen en biedt ze zelfs aan ervoor te zullen zorgen.

Na het avondeten gaat vader op reis. Hij is dan niet al te laat in de avond bij Riek en Jaap en gaat de volgende morgen al vroeg naar het sanatorium om moeder af te halen. Ze kunnen dan met de middag thuis zijn.

Vader vindt het wel jammer, dat de zaak weer een dag dicht moet, maar daar is geen betere oplossing voor te vinden. Hij heeft op de ruit van de winkel deur een briefje geplakt, waarop staat: „Wegens familieomstandigheden vandaag gesloten. Voor dringende zaken zich vervoegen Ringstraat 35, huisadres”.

Lizelot is wel zó goed met de zaken bekend, dat ze in geval van nood helpen kan. Per slot is het eindje van huis naar de zaak nog geen vijf minuten fietsen.

Lizelot staat al heel vroeg op, want ze wil alles in de puntjes klaar hebben, als vader en moeder thuishkomen. De ochtendpost brengt een heel stapeltje brieven en briefkaarten van familie en bekenden, die moeder geluk willen wensen met haar aanvanke-

lijke beterschap. De telegrambesteller komt maar liefst met drie telegrammen tegelijk. Er worden bloemen gebracht en bakjes fruit en een grote taart. En ook een prachtige felicitatiekaart van Ineke, waaruit, als je hem openvouwt, een bos papieren rozen naar voren springt.

Bij de post is ook een brief van het museum. Eerst denkt Lizelot, dat dit een felicitatie is. Ze hebben daar natuurlijk ook gehoord, dat moeder thuiskomt en nu willen ze niet achterblijven met hun belangstelling te tonen . . . maar dan valt haar op, dat de brief aan vader is gericht en niet aan moeder.

Dat maakt Lizelot nieuwsgierig en ook een beetje ongerust. Diep in haar hart heeft ze een hekel aan het museum, want daar is immers al de narigheid vandaan gekomen: de ongezelligheid in huis en de ziekte van moeder!

„Zouden ze moeder nu alweer terug willen hebben?” denkt Lizelot. „Maar dat zal toch niet gaan! Begrijpen ze daar dan niet, dat moeder nog lang niet sterk genoeg is om direct alweer buiten de deur te gaan werken?”

Lizelot maakt zich echt kwaad op die mensen van het museum, die, naar zij meent, moeder alweer weg willen halen eer ze nog goed en wel thuis is! Tot ze zich bedenkt, dat als dit het geval was, ze de brief aan moeder zouden sturen en niet aan vader.

Als Lizelot nog over die vreemde brief aan het peinzen is, wordt er weer gebeld. „Zeker nog meer bloemen,” denkt ze en ze rent naar de voordeur. Hoe vreemd kijkt ze op, als ze ineens tegenover Jan Olie staat!

Ze moet zeggen: hij ziet er keurig uit en hij doet ook niet lomp.

„Ha, Lizelot,” zegt hij, „is je vader misschien thuis?”

„M'n vader?” vraagt ze, „die is moeder gaan halen uit het sanatorium. Tussen twaalf en één komen ze thuis. Als je het vanmiddag nog eens wil proberen?”

„Nou,” zegt Jan Olie, „vandaag zal ik de feestvreugde dan maar niet komen verstoren. Zeg maar aan je vader, dat ik aan de deur ben geweest en dat ik hem morgen wel even in de zaak zal komen opzoeken.”

Lizelot zou willen vragen wat Jan Olie met haar vader te bepraten heeft, maar daar krijgt ze de kans niet toe, want Jan Olie groet haar beleefd en springt meteen op zijn fiets.

Het is een vreemde ochtend. De grote blijdschap om de thuiskomst van moeder wordt in het hart van Lizelot verstoord door de geheimzinnige brief van dat nare museum en het al even mysterieuze bezoek van Jan Olie. Ze zou bijna gaan huilen, omdat ze de tegenstrijdige emoties niet verwerken kan.

„Waarom kun je nu nooit eens alleen maar gelukkig zijn,” denkt ze, „en is er altijd weer iets, wat je verdrietig en angstig maakt, of waardoor je geplaagd wordt en waar je toch niet bij kunt?”

Onder het werk vergeet ze zowel het museum als Jan Olie. Ze heeft nog veel te doen en het is al bijna kwart over elf.

Om halféén wordt de sleutel in het deurslot gestoken. Lizelot vliegt naar de voordeur en valt dan meteen haar moeder in de armen. Ze kan niets zeggen, maar ze voelt, dat dit nu toch alleen maar blijdschap is. Moeder weer thuis, moeder weer thuis! Zo zingt het in haar hart.

„Kind, kind, wat een ontvangst,” zegt moeder met ontroering in haar stem, als ze op haar plaatsje bij het venster zit in een gemakkelijke stoel met een poef onder haar voeten en haar ogen gericht op de bloemen, het fruit, de taart, de stapel brieven en telegrammen en . . . het „Welkom Thuis” van haar huisgenoten.

Het straalkacheltje heeft de kilheid uit de kamer verdreven en de pas gezette koffie verspreidt een pittige, prikkelende geur.

„Here, ik dank u, wat bent u goed voor ons,” fluistert het in moeders hart.

Net als Lizelot de tafel wil gaan dekken voor het middagmaal, komt Wim thuis. Hij begroet zijn moeder met een paar haast al te stevige zoenen op bei haar wangen. „U ziet er geweldig uit, mams,” zegt hij, „dubbeldik en wel tien jaar jonger geworden.” Met kwajongensachtig plezier gaat hij dan de bloemen bekijken en het fruit, de schaal met post en de grote taart. „Wat een feest, wat een feest,” roept hij uit.

Als hij ziet, dat Lizelot zich aan het haasten is, met rode plekjes op haar wangen, stelt hij haar gerust. „Doe maar kalm aan, zusje, ik hoef vanmiddag niet meer weg. De bedrijfsleider vond, dat zo’n heuglijk feit met een vrije middag gevierd moest worden.” Geen tien minuten na die wat onstuimige inval van Wim zit het gezin aan de tafel, die Lizelot heeft gedekt met het mooiste tafellaken en het zondagse servies. De kip is prachtig uitgevallen en de tuttifrutti smaakt heerlijk.

„Kind, wat heb jij je best gedaan,” zegt moeder en ook vader en Wim smullen van het lekkere eten.

Doch voor ze hun eetgerei in de hand namen en toetasten, heeft vader God de Heer gedank voor moeders thuiskomst en al de goede gaven. Na de maaltijd leest hij de honderdvijftigste psalm als één oproep om God te loven. Bij het laatste „hallelujah” springen bij moeder de tranen in de ogen van dankbaarheid. Maar dan wordt het ook hoog tijd, dat ze wat gaat rusten. De reis en de drukke ochtend hebben haar moe gemaakt.

Vader en Wim nemen deze dag de vaat voor hun rekening en Lizelot gaat wat zitten uitblazen in moeders stoeltje voor het venster. Ze is al zó vroeg op geweest en ook voor haar was het een ongewone, emotievolle dag.

Wat later op de middag is het hele gezin weer bij elkaar. Moeder heeft dan nog een verrassing voor de huisgenoten: een prachtige wollen das voor vader, een paar handschoenen voor Wim en een pracht van een jumper voor Lizelot. Alles zelf gebreid.

Als alles is bewonderd en moeder uitbundige bedankjes in ontvangst heeft genomen, zegt vader: „Het is wat moois; dan denken we, dat moeder in een rustoord is en later merk je, dat het een breifabriek was.”

„Een breifabriek,” roept Lizelot lachend uit, „wat is dat nou weer voor een ding?”

„Heet dat dan niet zo? Ik bedoel een fabriek waar gebreid wordt.”

„Het is werkelijk een vondst, zo'n woord; een bijdrage tot verrijking van de Nederlandse taalschat!”

Dat laatste zegt Wim. Zo maken ze er maar wat van, omdat ze zo blij zijn en aan hun vreugde uiting willen geven.

In de loop van de middag zegt Lizelot opeens: „Dat zou ik nog haast vergeten. Jan Olie was vanmorgen aan de deur.”

„Je hebt hem toch zeker binnengelaten?” valt Wim haar in de rede.

„Jan Olie? Wie is dat?” vraagt vader.

„Een jongen van school,” antwoordt Lizelot.

„Aha.”

Dat is natuurlijk Wim weer.

„Doe niet zo flauw; hij kwam niet eens voor mij. Hij wilde vader spreken. Morgen komt hij wel even bij u aan de zaak.”

„Ik ken geen Jan Olie,” zegt vader.

„Hij zal om de hand van Lizelot komen,” veronderstelt Wim. Maar dan begint Lizelot toch echt kwaad te worden.

„Bah,” zegt ze, „Jan Olie.”

„Ophouden, jongens,” vermaant vader, „geen ruzie op deze mooie dag!”

De brief van het museum heeft vader ongeopend in zijn binnenzak gestoken.

De volgende dag doet Lizelot een ontdekking, die wel eens in verband met het bezoek van Jan Olie kon staan. Maar er komt dan meteen weer een nieuw raadsel bij. Ze heeft in de keuken een oude krant nodig en haalt er een uit de krantenhanger in de huiskamer. Lizelot kijkt zelden of nooit in de krant. Ze heeft daar geen tijd voor, beweert ze. Maar in die oude krant kijkt ze nu net eens wèl. Het is er eentje van een dag of drie geleden. En dan valt haar oog op een advertentie:

De Kunsthandel Leydecker vraagt een jonge assistent met enige algemene ontwikkeling en belangstelling voor het vak. Aanmelden tussen 10 en 12 uur v.m.

Daar is Jan Olie natuurlijk op afgekomen. Maar dan moet hij met de nieuwe cursus niet meer naar school zijn gegaan. „Gelijk heeft hij,” denkt Lizelot, „hij zal nu onderhand wel twintig zijn en nog geen schijn van kans op het diploma. Maar hij kan goed tekenen en hij zal misschien ook wel geschikt zijn voor assistent in de Kunsthandel Leydecker. Zo’n vader toch! Daar heeft hij nou thuis helemaal niks van verteld. Lizelot begrijpt er niets van. Nog niet zo lang geleden heeft vader nog gezegd, dat de zaak niet zo best liep en nu moet hij ineens een assistent hebben!

Na een dag of wat wordt ook dit raadsel opgelost, gelijk met dat van de museumbrief. Vader begint er zelf over. Hij zegt dat moeder niet meer naar het museum teruggaat, ook later niet, als ze weer helemaal sterk en fit is. Vader gaat er naar toe! Ja, heus,

om adviezen te geven en enkele werkzaamheden te verrichten. Meestentijds zal hij er maar enkele uren per dag hoeven te zijn, maar wel is er zo nu en dan werk, dat hij thuis of in de zaak kan doen. Dan moet er iemand zijn, die hem zo'n beetje vervangen kan, als er klanten komen. Daarvoor heeft hij een assistent nodig. En dat wordt Jan Olie.

14. DE VOLLE ZON BREEKT DOOR

De laatste weken van oktober zijn zó voorbij en dan komt de gure novembermaand met veel regen en wind en zelfs wat losse sneeuw. Moeder probeert zo nu en dan al eens wat in de huishouding te doen, maar ze wordt gauw moe en voelt wel, dat ze nog lang de oude niet is.

Op een dag betrapt de dokter haar, die onverwachts eens naar haar komt kijken, als ze juist bezig is een kast leeg te halen, die toch zo nodig eens een beurtje moest hebben. De tafel staat vol serviesgoed en glaswerk, als de dokter de kamer binnenkomt.

„Dat was de afspraak niet, mevrouwjtje,” zegt hij, „u wilt toch weer helemaal beter worden en niet nog jarenlang blijven sukelen?”

„Het was zo hard nodig, dokter,” zegt ze, „en Lizelot kan toch ook niet alles doen?”

„Als u uzelf niet ontziet, zult u weer terug moeten naar Zonneheuvel. U bent daar ontslagen op voorwaarde, dat u een half jaar thuis zou nakuren.”

Daar schrikt moeder wel een beetje van.

„Als de zomer in aantocht was, zou het sneller gaan. Heus, u moet uzelf ontzien, veel rusten, goed eten en niet tobben over kasten, die wat stoffig worden. Als u meewerkt, kunt u volgend jaar weer flink aan de slag gaan. Nu kan dat nog niet.”

Zo blijft de taak voor Lizelot voorlopig nog groot en zwaar, ook

als vader en moeder besluiten, dat er één dag per week een flinke werkster zal komen. Toch ziet ze er niet meer zo tegenaan als vóór moeders ziekte. Echt opstandig is ze zelden meer en vaak ziet ze lichtpuntjes flikkeren aan de toch nog altijd wat grauwe hemel van haar bestaan.

De middagen bij mijnheer De Raadt zijn zulke lichtpuntjes. Ze komt daar elke week weer opgewekt en vol goede moed vandaan. „Als je het zo vol kunt houden, gaat het straks in de vierde klas best met jou,” heeft mijnheer De Raadt al een paar malen gezegd. Het valt Lizelot zelf ook telkens weer mee wat ze van het schoolwerk terechtbrengt. Nu ze de spanningen van het bijhouden van de klas en de repetities kwijt is, gaat alles zoveel gemakkelijker en beter.

En haar correspondentie met Ineke Dijkstra . . . óók een lichtpunt. Hoe beter ze Ineke leert kennen, hoe meer ze van haar gaat houden. Het blijft alleen jammer, dat Ineke zo ver weg woont en ze elkaar dus nooit zien. Wim weet daar wel wat op. „Als jullie samen eens een poosje als kindermisje gingen bij een aardige mevrouw met twaalf kinderen? Je verdient er ook nog wat mee!” Dat is natuurlijk allemaal maar plagerij. Dan is het plannetje van moeder beter: „Vraag of Ineke in de kerstvakantie hierheen komt; dat zou voor jullie allebei gezellig zijn. En ik wil ook wel eens persoonlijk kennis maken met het meisje, dat zo'n goede invloed op mijn Lizelotteke heeft.”

Lizelot hééft dat gevraagd en Ineke heeft er ook al op geantwoord. Ze zou graag komen, héél graag zelfs, maar . . . ze weet nog niet, of het bij haar thuis geschikt kan worden. Lizelot begriipt daar in het eerst niets van. „Het schooltje zal toch wel gesloten worden rond de kerstdagen?” denkt ze. „En Inekes lessen zullen ook wel worden stopgezet. Thuis is Ineke niet voort-

durend nodig. Wat moet er dan nog „geschikt” worden?”

Op een dag vindt moeder de oplossing. „Het zal het reisgeld zijn, kind. Dat is ook werkelijk hoog voor zo'n paar dagen en Inekes ouders schijnen het niet zo breed te hebben.”

„Maar dan is het voor mekaar,” roept Lizelot, „ik heb bijna al mijn reisgeld van het Elizabeth-Frescofonds nog over. Daar kan ik Ineke toch mee helpen?”

„Dat mag je haar dan wel heel voorzichtig schrijven, want het zou niet prettig zijn, als die mensen zich beledigd zouden voelen door jouw aanbod.”

„Dat hoeft toch helemaal niet? Ineke is toch mijn vriendin? Ik schrijf dat we het allemaal zo erg prettig zouden vinden, als ze kwam en ik dat geld toch om te *reizen* heb gekregen.”

Lizelot krijgt het voor elkaar en zo wordt de decembermaand voor allemaal een prettige tijd. Aan sinterklaas wordt bij de Leydeckers niet zoveel gedaan, maar vader trakteert toch op een fijne boterletter en moeder heeft voor allemaal een kleinigheidje: twee geborduurde zakdoekjes voor Lizelot, voor Wim een agenda in een aardig kunstleren bandje en voor vader een klein doosje sigaren in een groot pak. Voor moeder is er in de loop van de dag al een pak bezorgd, dat ze 's avonds met elkaar uitpakken. Er komen een paar mooie, warme pantoffels uit. Ze zijn, volgens een vers dat in een van de pantoffels zit, het geschenk van niet minder dan drie Sinterklazen, die hebben samengewerkt om het verspillen van geld aan kleine prullen tegen te gaan.

Moeder toont zich natuurlijk ten hoogste verwonderd, dat die drie Sinterklazen zo goed wisten, dat ze een paar pantoffels nodig had. En haar smaak blijken ze ook heel goed te kennen.

De volgende morgen vindt Lizelot in haar schoen een chocoladehart, dat van Jan Olie heet te komen en Wim wordt verrast met een scooter, ook van chocola.

Nog een week of wat en dan beginnen de voorbereidingen voor het komende kerstfeest en nadert de dag, dat Ineke zal komen. Zo besluit het veelbewogen jaar met een heerlijke week. Moeder voelt zich bijzonder goed en het is voor de tijd van het jaar zacht weer, zodat ze geregeld mee naar de kerk kan. Wim heeft zo hier en daar wat groenversiering in de huiskamer aangebracht en Lizelot zorgt voor feestelijke maaltijden. Ze genieten met elkaar van mooie radioprogramma's en ze hebben al de tijd om eens heerlijk met elkaar te praten. Vooral Lizelot en Ineke maken daar gebruik van. Er is altijd zoveel, dat je veel gemakkelijker zeggen dan schrijven kunt.

Op de oudejaarsdag neemt Ineke afscheid, omdat ze de jaarovergang graag bij haar ouders wil doorbrengen. Ze is erg dankbaar voor de fijne week.

Als Lizelot haar naar de trein brengt, vraagt ze, of ze het reisgeld nu heus niet zelf moet betalen.

„Geen denken aan,” zegt Lizelot, „dat geld uit het Elizabeth-Frescofonds wàs toch om te reizen? Is het dan niet goed besteed zo? We hebben er nu toch allemaal plezier van gehad?”

Als ze zo samen op het perron op de trein staan te wachten, beginnen ze alvast plannen te maken voor een volgende logeerpartij. Misschien met de paasvakantie? „Je kunt bij ons altijd terecht,” zegt Lizelot, „en als je van de zomer soms weer een vakantiebaantje zoekt, kom dan wat dichterbij ons in de buurt.”

Omdat moeder niet zo erg laat naar bed kan gaan, vieren de Leydeckers hun „oud en nieuw” al in de vooravond. Het is er niet minder gezellig om. Als het tegen halftien gaat lopen, leest vader de negentigste psalm voor en draagt hij in het gebed ook voor het komende jaar zijn gezin aan God op.

Dan zitten ze nog bij elkaar tot de klok tien slaat.

„Ik denk nog wel eens aan dat gesprek, dat we van de zomer met elkaar hadden,” zegt moeder tot Lizelot.

Lizelot weet direct welk gesprek moeder bedoelt, want ze was er juist ook in haar gedachten mee bezig.

„De wolken zijn al heel wat dunner geworden,” zegt moeder.

„Zo nu en dan breekt er al wat zon doorheen en als we nog even geduld hebben, wordt het een stralende lentedag.”

Die stralende lentedag komt inderdaad, ofschoon de kalender de zomer dan al aanwijst, want het is een van de eerste dagen van juli. Lizelot is met haar schoolwerk helemaal „bij”. Mijnheer De Raadt geeft haar vakantie, met de verzekering, dat ze „met lof” naar de vierde klas kan. Maar dat is nog niet alles. Hij heeft nog een verrassing voor haar: als ze straks die vierde klas door is en ze haar diploma heeft behaald, kan ze een volledige opleiding krijgen aan de kunstacademie. Elizabeth Fresco wil alles voor haar bekostigen. Het benodigde geld is er al voor vastgezet.

Is het wonder, dat Lizelot haast geen geduld heeft om op een enigszins normale manier naar huis te fietsen? Het is werkelijk een wonder, dat ze niemand omverrijdt. „Moeder, moeder,” roept ze, zodra ze binnenkomt. En dan hoort moeder het grote nieuws.

„Nu is alles goed,” zegt ze aan het eind van haar verhaal.

„Gods zon, die al de wolken heeft verdreven,” zegt moeder zacht, maar niet zó zacht, of Lizelot heeft het verstaan. En ernstig antwoordt ze: „Gods zon, die toch eigenlijk altijd al achter de wolken heeft geschenen.”

INHOUD

	blz.
1. Lizelot doet mee	7
2. Zon achter de wolken	14
3. De zijrivieren van de Donau	20
4. Met de hakken over de sloot	27
5. Lizelot is jaloers	36
6. Een fijne dag met een wonderlijk slot .	42
7. De wolken stapelen zich op	57
8. Moeder reist af	66
9. Moeder is een schat!	70
10. Uit logeren	74
11. Een ontmoeting in het bos	80
12. Groeiende vriendschap	87
13. Zonnige najaarsdagen	95
14. De volle zon breekt door	104